CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA lingua galega e literatura 3º CURSO ESO.

1.CONTEXTUALIZACIÓN E DATOS XERAIS....2
2.CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE....2
3.ESTRUTURACIÓN DA APRENDIZAXE. CADROS DE SECUENCIAS DIDÁCTICAS: METODOLOXÍA, TEMPORALIZACIÓN, RECURSOS, FERRAMENTAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN....3
3.1.Secuencia didáctica SD1: Os albores da literatura galega....3
3.2.Secuencia didáctica SD2: As tipoloxías textuais....9
3.3.Secuencia didáctica SD3: Fundamentos da sintaxe I....14
3.4.Secuencia didáctica SD4: Literatura medieval: Sediam'eu na hermida de San Simion....28
3.5.Secuencia didáctica SD5: Como organizamos as palabras ao falar; sintaxe II....39
3.6.Secuencia didáctica SD6: Coitado don Foão!....50
3.7.Secuencia didáctica SD7: *Eu* non son o mesmo que *yo*....61
3.8.Secuencia didáctica SD8: Letras Galegas 2018: María Victoria Moreno....74
3.9.Secuencia didáctica SD9: Dos Precursores até Rosalía de Castro....79
3.10.Secuencia didáctica SD10: A triple coroa completa: Curros e Pondal....87
4.ADECUACIÓN AO CURRÍCULO; RELACIÓN E ORGANIZACIÓN DOS ESTÁNDARES, MÍNIMOS ESIXIBLES....92
5.CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN....104
6.CONTRIBUCIÓN DA MATERIA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE: PERFIL DE ÁREA....108
7.AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS....108
8.MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE....109
9.ACTIVIDADES DE REFORZO E DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES....109
10.ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES....110
11.PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN....110

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

1. CONTEXTUALIZACIÓN E DATOS XERAIS

O curso consta de 2 grupos.

GRUPOS	ALUMNADO	PROFESORADO	H/SEMANA	ESPAZOS
3ºA	15	Fernando Pazos	3	Aula de linguas
3ºB	15		3	

En 3º de ESO non se empregará libro de texto, polo que o profesor ou profesora encargado de impartir a materia será o que deseñe todo o itinerario educativo da materia neste curso.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Na CONCRECIÓN CURRICULAR DE CENTRO están establecidas as contribucións de cada área ou materia a cada unha das competencias clave. Os estándares de aprendizaxe organízanse segundo a competencia que se vai desenvolver. Deste xeito o perfil de área queda determinado, así como o perfil de competencia, onde reflíctese a contribución de cada área á consecución dunha competencia determinada.

Tamén diferenciamos os estándares máis competenciais, daqueles que sexan específicos de área e polo tanto, facilmente medibles polos mecanismos clásicos de avaliación. Para a avaliación destes estándares máis competenciais ou comúns a todas as áreas, están desenvolvidas unhas rúbricas de control para que, sexa o procedemento de avaliación que sexa, manterase sempre o mesmo o instrumento utilizado: a rúbrica. As rúbricas foron aprobadas polo claustro, e polo tanto son comúns a todas as áreas en todos os niveis, o que garante a homoxeneidade, equilibrio e obxectividade nos procesos formativos e avaliativos.

As propias rúbricas establecen os mínimos esixibles dos estándares aos que sexan de aplicación.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

3. ESTRUTURACIÓN DA APRENDIZAXE. CADROS DE SECUENCIAS DIDÁCTICAS: METODOLOXÍA, TEMPORALIZACIÓN, RECURSOS, FERRAMENTAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

3.1. Secuencia didáctica SD1: Os albores da literatura galega

Esta secuencia didáctica concíbese como unha introdución á literatura medieval galego-portuguesa. O acceso a esta literatura por parte do alumnado da ESO é difícil tanto polo formato da propia literatura (a lingua medieval é substancialmente diferente da que se fala hoxe en día), como polos recursos estilísticos ou polo contexto extraliterario no que se insire. É neste último punto onde se quere facer incidencia, xa que se pretende ofrecer unha visión detallada da Idade Media atendendo tamén a diferentes aspectos non literarios: a sociedade, os acontecementos históricos, a lingua, a propia percepción do tempo...

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB2.4.3. LGB3.6.1	**O Medievo, unha cuestión de perspectiva**	• Por parellas tentan imaxinar un día na vida dunha persoa do Medievo, unha persoa do pobo raso. • Ofréceselles un listado de actividades domésticas cotiás para que expliquen como cren que se farían naquela época. • Anótanse as respostas no encerado. • Remátase explicando que a IM durou arredor de 10 séculos, 1000 anos.	• Coñecementos previos. • Fotocopia do arquivo **"UD_Lirica_Medieval_3ºESO".** • Traballo por parellas. • Encerado. • Traballo na casa posterior exposición na aula. • Aula de informática. • Aula de audiovisuais. • Procura de información.	0,5 sesións	• Observación do traballo por parellas. • Posta en común en gran grupo.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			• Sinalar que cousas se puideron manter máis ou menos constantes durante este período. • A continuación, detállanse algúns aspectos concretos: o Relixión o Consideración social da muller o Papel preponderante do home o A vellez como autoridade o Sistema político o Sistema social estamental o A medicina o O comercio • Os procesos de expansión dos estados		0,25 sesións	• Pequena reflexión en parellas e posta en gran grupo
			• Outros elementos que si sufriron cambios, pero tamén moi paulatinos • Facer unha **liña do tempo do século XX** até a actualidade que inclúa 10 imaxes significativas sobre calquera realidade acontecida ao longo do século XX. o Gustos: literarios,		0,25 sesións	• Valoración do traballo realizado e da exposición que del se fai. • Pequena reflexión en parellas e posta en gran grupo: 100 anos son moitos anos. A literatura medieval galego-portuguesa durou

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		musicais... ◦ Estética: a moda. ◦ Supersticións. ◦ Técnicas relacionadas con calquera arte: arquitectura, pintura, etc., etc.			moito máis. A Idade Media en si, 10 veces máis.
	A sociedade medieval	• Asociar as diferentes clases sociais co seu lugar na pirámide estamental. • Entrégaselles a actividade **do arquivo "Piramide estamental_2"** • Individualmente ou por parellas fan a actividade.		0,5 sesións	• Proxéctase no encerado e corríxese con persoas voluntarias
	A historia	• Repaso sistemático de diferentes acontecementos históricos relativos a Galiza organizados por séculos. • Lectura en gran grupo e comentario dos acontecementos que se relacionan no arquivo **"UD_Lirica_Medieval_3ºESO"**		0,5 sesións	• Lectura comprensiva e interacción co grupo
LGB2.1.1. LGB2.5.1. LGB2.8.1. LGB1.9.4.	**E por fin a literatura...**	• Como chegamos a saber da literatura medieval galego-portuguesa? • Fánselles unhas preguntas		0,5 sesións	• Redáctanse as preguntas. • Cada parella vai dando resposta en

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB2.1.2. LGB4.1.4. LGB4.4.1. LGB5.1.1. LGB5.2.1. LGB5.2.2. LGB5.2.3. LGB5.2.4. LGB5.3.1. LGB5.4.1. LGB5.5.1. LGB5.6.2.		directas: o Como se producían materialmente os libros na IM? o Canto tempo levaba copiar un libro? o A cantas persoas implicaba? o Por que se fixou por escrito o **corpus** literario galego-portugués? o Quen estaba interesado en ter libros escritos en galego-portugués? • Na aula de informática buscarán as respostas. • Por parellas.			voz alta de maneira ordenada, completando aqueles aspectos que se crean máis clarificadores.
		• ***O nome da Rosa*** • Como actividade complementaria á anterior, e a toda a SD, proponse o visionado dun fragmento da fita *O nome da rosa*, de Jean-Jacques Annaud que versiona a novela homónima de Umberto Eco • Entrégaselles unha ficha de previsualización (**arquivo "O_nome_da_rosa_sinopse"**)		1 sesión	• Visualización en gran grupo e análise dos aspectos máis interesantes para o tema. • Consulta de dúbidas. • Realización de preguntas para verificar o grao de atención/comprensión.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Cales son os **textos concretos que se conservan**? • Explicación do docente e proxección de imaxes no encerado dixital.		0,5 sesións	• Verificación ulterior en proba escrita.
		• Os **axentes transmisores** • Actividade de relacionar o nome do axente transmisor coa súa definición e ou actividade principal.		0,5 sesións	• Corrección no encerado con alumnado voluntario.
	Importancia da literatura medieval galego-portuguesa	• Que supuxo a literatura medieval galego-portuguesa para a historia da literatura? • **Texto para esquematizar** en base a un guión: o Lectura en gran grupo (unha vez). o Lectura individual (as veces precisas). o Lembra que é un esquema e non un resumo. o Non debe exceder o tamaño dunha cara. o Debe ser claro a primeira vista. o Poden usar diferentes cores, tipos de bolígrafo, caixas, liñas, chaves, etc... o que prefiran.		1 sesión	• Corrección individualizada. • Proba escrita. • Rúbrica comprensión lectora.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			• O texto atópase na última páxina do arquivo **"UD_Lirica_Medieval_3ºESO"**			
		O pergamiño Vindel	• Visita á exposición do **Pergamiño Vindel** no Museo do Mar de Vigo. • Preparación previa na aula. o Procura de información. o Realización dunha pequena exposición no centro.	• Traballo en grupos de catro persoas. • Procura e procesamento da información. • Exposición do traballo realizado.	2 sesións	• Observación directa. • Rúbrica traballo en grupo.
					[redacted]	

3.2. Secuencia didáctica SD2: As tipoloxías textuais

Á hora de enfrontarse cun texto, o alumnado debe ter as ferramentas necesarias para percibir que é o que ese texto busca nel, adoptando unha actitude crítica e consciente de que calquera texto ten unha intención comunicativa concreta e que en moitas máis ocasións das que se cre esta intención pretende modificar hábitos de comportamento, de consumo ou incluso os máis íntimos valores das persoas.

Perante esta continua exposición descontrolada a centos de textos de moi diversa natureza, o alumnado debe poder dispoñer dunhas ferramentas, aínda que sexan simples, para poder determinar que é o que o que un texto lle pide e até onde está disposto a chegar. Para este fin, deseñouse unha SD que analizará tres tipoloxías básicas de texto: divulgativos/informativos, prescritivos e persuasivos. Todos eles se cruzan diariamente nas vidas dos alumnos e alumnas e necesitan, cando menos, ser quen de identificalos.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB1.3.2. LGB3.6.1	**As tipoloxías textuais**	• Presentación das tipoloxías textuais • Preséntanse dous tipos de clasificación: o Segundo a intencionalidade do emisor o Segundo a estrutura do código lingüístico	• Coñecementos previos. • Fotocopia do arquivo **"Tipoloxia_textual_tx_di-dactico_divulgativo_explicativo"** • Procura de textos en diferentes soportes e de diferentes fontes. • Encerado. • Traballo na casa posterior exposición na aula. • Aula de informática. • Procura de información.	0,5 sesións	• Exposición docente e lectura
LGB1.3.1. LGB1.3.3. LGB2.1.1.	**O texto didáctico divulgativo**	• Identificación posterior á lectura dun texto • Preséntase un texto que se lerá en gran grupo para que tenten identificar a súa tipoloxía; procedemento dedutivo. • A continuación dáse a solución e explícanse as características da tipoloxía dos textos didáctico ou divulgativos. o Procura de outros textos deste tipo nos libros de texto doutras materias.		1 sesión	• Lectura en gran grupo de textos didáctico-divulgativos. • Corrección das actividades a través da lectura en

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Redacción dun texto propio deste tipo.			gran grupo e/ou a través doutro método.
LGB1.8.1. LGB1.8.4. LGB2.2.2. LGB2.8.1. LGB2.9.1.	**Texto prescritivo**	• Identificación do subtipo instrutivo • Entrega e lectura da fotocopia "**OS TEXTOS PRESCRITIVOS**". • Identificación de textos prescritivos e instrutivos atendendo ás características que se explicaron na aula.		1 sesión	• Lectura en gran grupo de textos prescritivos e instrutivos. • Corrección das actividades a través da lectura en gran grupo e/ou a través doutro método.
		• Unha carta de restaurante • Divídese a aula en grupos de 4 persoas. • Cada grupo deberá elaborar un menú do día dun seu restaurante. Deberá incluír basicamente: o Nome do restaurante. o Tres pratos.		2 sesións	• Observación das dinámicas de traballo en grupo. • Orientación do traballo en grupo.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		○ Receita de cada prato (entregóuselles un modelo previo) ○ Prezo. • Exposición da carta ante o gran grupo. • Previa entrega da fotocopia "**Textos prescritivos bo**".			• Rúbrica exposición oral. • Rúbrica traballo en grupo.
LGB1.1.1. LGB1.1.2. LGB1.2.1. LGB1.2.2. LGB1.2.3. LGB1.7.2. LGB1.7.3. LGB1.7.4. LGB1.8.5. LGB1.8.6. LGB1.8.7. LGB1.9.1. LGB1.9.2. LGB1.9.3. LGB2.3.1. LGB2.3.2. LGB2.5.2. LGB2.12.1. LGB3.5.1.	**Texto persuasivo**	• Lectura de textos persuasivos. • Identificación intuitiva da intención comunicativa deste tipo de textos. • Procura do dicionario da palabra "persuadir". • Valoración da importancia da subxectividade neste tipo de textos. • Valoración da intención de obxectividade neste tipo de textos. • Entrega da fotocopia "**Textos_persuasivos_alumnado**". • Lectura e anotación das principais características desta tipoloxía textual. • Lectura de varios textos curtos de carácter persuasivo. • Debate: a favor ou en contra do uso do teléfono móbil no Centro de Ensino.		1 sesión	• Lectura en gran grupo de textos persuasivos. • Corrección das actividades a través da lectura en gran grupo e/ou a través doutro método.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB3.10.1.		• Identificación deste tipo de textos na vida cotiá. • Adopción dunha actitude crítica á hora de enfrontarse a este tipo de textos, nomeadamente o subtipo textos publicitarios. • Procura de textos persuasivos en xornais e revistas. • Visionado de textos persuasivos publicitarios. • Identificación dalgunhas características básicas deste tipos de textos. • O tipo de muller e de home destes anuncios. • A venda da perfección. • As realidades absolutas deste tipo de textos: a felicidade total, a torpeza absoluta, a incomodidade, o desexo, etc.		1 sesión	• Procura de textos persuasivos na na casa. • Análise destes textos na aula en pequeno grupo. • Identificación e posterior e exposición oral da intención persuasiva de cada un destes textos.
LGB2.11.1. LGB2.11.2. LGB5.6.1. LGB5.6.2.		• Creación dun texto persuasivo • Elaboración individual dun texto persuasivo. • Incorporación das características propias deste tipo de textos. • De temática libre, pero seguindo os modelos traballados na clase.		0,5 sesións	• Lectura en voz alta e corrección dos traballos posteriormente e de maneira individual. • Proba escrita.
				7 sesións	

3.3. Secuencia didáctica SD3: Fundamentos da sintaxe I

O dominio completo da lingua galega é uns dos obxectivos principais da materia de Lingua e Literatura a conseguir ao longo de toda a ESO. Sen dúbida ningunha que o coñecemento e o dominio das estruturas sintácticas da lingua son imprescindibles para poder entendela mellor e, en última instancia, manexala mellor.

A sintaxe dá conta dunha dimensión das linguas que vai máis aló da simple análise ou identificación de constituíntes frásticos ou clausais; responde, verdaderiamente, a unha dimensión cuase filosófica da propia lingua, a cal é un reflexo de como ve o seu contexto, interacciona con el e o reproduce. Esta visión tradicionalmente está asociada máis ben ao léxico ou incluso á morfoloxía, mais as relacións sintagmáticas e as paradigmáticas que se establecen no seo dos enunciados permiten, por unha banda, resaltar as diferencias que existen entre as distintas solucións que as linguas atoparon para se expresaren e, por outra, servir de sólida base para a propia aprendizaxe e perfeccionamento dunha lingua. Ámbolos dous aspectos son importantes para a materia de LGL e ámbolos dous se pretenden traballar aquí.

Nesta primeira aproximación á sintaxe preténdese que o alumnado entenda en que consiste e presentar os seus elementos básicos organizados arredor do concepto de frase.

A terminoloxía sintáctica que imos empregar para esta unidade é a proposta por G. Rojo e T. Jiménez Juliá en *Fundamentos del análisis sintáctico funcional*, USC, Santiago de Compostela, 1989, baseada na corrente do funcionalismo europeo.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB3.3.1. LGB3.5.1. LGB3.6.1	**σύνταξις ou ΣΎΝΤΑΞΙΣ**	• Buscar no dicionario a palabra *sintaxe*. o Buscar e apuntar os seus diferentes significados. o Apuntar a etimoloxía. o Tentar establecer	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecéndose.	0,5 sesións	• Observación das destrezas no manexo do diccionario. • Anotación no encerado das mellores asociación

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		vínculos entre o significa e que que é a sintaxe dunha lingua. ◦ Tentar buscar outros ámbitos en que a noción de sintaxe, dun xeito laxo, é importante e/ou operativa. • Manéxase o dicionario por parellas. • Apúntase a información. • Discútese en parellas sobre os cuestións propostas. ◦ Ponse en común en gran grupo.	• Audición individual e logo colectiva, co obxectivo de mellorar a comprensión oral. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as propostas; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc. • Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información fornecida polo profesor. • Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo. • Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo. • Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual. • Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal. • Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura: • Audición de gravacións que o profesor		que xurdan.
LGB2.12.2 LGB2.12.3. LGB2.12.4 LGB2.12.5. LGB2.12.6.	**A unión fai a forza! (a unión logra a transformación!)**	• As palabras precisan combinarse. Onde se ven combinación de elementos para conseguir un novo fin ou realidade? Dá exemplos. • En gran gupo, suxírenselle situacións ou realidades en que é necesario o concurso de diferentes		0,25 sesións	• Observación e anotación da capacidade de inventiva e de relación.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB2.13.1. LGB3.1.1. LGB3.2.1. LGB3.2.2.		elementos. V. gr.: o Un motor dun coche: unha válvula dun motor so non ten utilidade , só se se integra e relaciona. o Un parafuso nun moble. o O elo dunha cadea dunha bicicleta. o Unha saia nun home/unha saia nun escocés. • Por outra banda, o seu mal uso fai que o conxunto non funcione.	considere interesantes para a consecución dos obxectivos. • Recursos fotocopiables elaborados polo profesor, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora. • Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita, en caso de considerárense necesarios. • Recursos dixitais • Sitios web que o profesor foi recompilando e que lles suxerirá ao seu alumnado en cada momento.		
		• Pero ás palabras tamén lles pasa o mesmo... • A simple orde é importante: o Ola, eu chámome Fernando. o Chámome, ola Fernando eu. • O conxunto é importante: o Sintonía o O equipo está en sintonía co adestrador. o Unha leda sintonía soaba no estadio.	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, Gramática da lingua galega. Síntese práctica, de Xosé Feixó Cid, en Edicións	0,5 sesións	• Traballo en gran grupo. • Observación da participación.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		○ Estado ○ En América hai moitos estados. ○ O estado da vítima é grave. ○ Andar ○ O reloxo non anda ben. ○ Eu ando todos os días. • Eu ando todos os días no móbil.	Xerais), etc. • Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística). • Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo. • Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas. •		
	A sintaxe	•		0,25	• Observación directa.
LGB3.7.1	**A frase**	• Definición • Dáselles a definición de frase: • Son unidades lingüísticas con sentido e sen verbo, integradas como mínimo por dúas palabras, que desempeñan unha función dentro da cláusula ou dentro doutras frases.		0,25 sesións	• Explicación e observación directa da participación.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Oposición frase /vs./ cláusula • Dáselles a definición de cláusula e pídeselles que atopen as diferenzas e as semellanzas: • Son unidades sintácticas que necesitan ter un verbo coa función de predicado para existiren.			
LGB2.1.3. LGB3.3.2. LGB3.13.1.	**Tipos de frases**	• Clasificación segundo o seu grao de complexidade • Aquí cómpre explicar o concepto de recursividade: o Prodúcese cando no interior dunha unidade hai outras unidades da súa mesma categoría. • Se hai ou non recursividade, haberá frases simples ou complexas. • Frases simples: o Edificio alto o Moi fermosa		0,75 sesións	• Explicación e observación directa da participación.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		o Moi ben o Unha casa o De rebote • Frases complexas: o Unha casa grande o Coa cabeza o Edificio extraordinariamente grande • Para explicar as frases complexas pódeselles falar das estruturas fractais, as cales se caracaterizan por estar integradas por unidades máis pequenas todas elas iguais entre si e, ao mesmo tempo, iguais á estrutura xeral en que se insiren. Cada unha desas unidades intégrase por outras iguais e así até o infinito. O exemplo clásico para representar isto é o brócoli romanesco.			
		• Segundo as relacións que se establecen no		0,25 sesións	• Explicación e observación

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			seu interior • É máis complicado ca no caso anterior. • Baséase na presenza ou non dun núcleo: o Hai núcleo: <u>frase endocéntrica</u>. o Non hai núcleo: <u>frase exocéntrica</u>. • Crea algunha palabra (ou búscaa no encerado) que conteña os seguintes lexemas e morfemas: o ENDO o EXO o CÉNTRICO • Pídeselles que pensen en cousas (da natureza que for) onde a presenza dun elemento sexa fundamental para que esa cousa exista ou se poida entender como tal. o Polbo á feira: o polbo é o elemento central. o Diana: nela pódese atopar perfectamente o centro. o Pan: sen fariña é			directa.
					0,75 sesións	• Explicación e observación directa da participación e do grao de inventiva.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		impensable. • A continuación pídeselles que pensen en cousas onde a presenza de todos os seus elementos é indispensable para a existencia da cousa mesma: o Unha tortilla de patacas (ovos e patacas) o Un acuario (auga e peixes) • En ámbolos dous casos se pode partir dos exemplos e traballalos na clase en lugar de agardar a que xordan deles. Unha vez explicados, élles máis doado dar exemplos.			
	A frase endocéntrica	• Identificación • Son as frases substantivas, as adxectivas e as adverbiais. o As frases substantivas terán como núcleo un substantivo as adxectivas un adxectivo e as adverbiais un		0,5 sesións	• Explicación. • Corrección no encerado.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		adverbio. • Preséntanselles unhas frases endocéntricas nas que terán que identificar o subtipo de maneira xustificada.			
		• Estrutura • Explicación teórica. o Todas teñen a seguinte estrutura: NÚC+MOD ou MOD+NÚC. o O núcleo sempre se vai corresponder coa clase de palabra que lle dá nome á frase. • Sobre o exercicio anterior, sinalar o NÚC e o MOD.		0,5 sesións	• Explicación. • Corrección no encerado.
	A frase exocéntrica	• Identificación • Son as frases preposicionais e as nominais. • Nelas é imprescindible que aparezan dous elementos para que a frase teña sentido: o Preséntanselles unhas frases exocéntricas nas		0,5 sesións	• Explicación. • Corrección no encerado.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		que terán que identificar o subtipo de maneira xustificada. • Cómpre ter en conta aquí que ambos os dous tipos de frases comezan por unha clase de palabra determinada: preposición e artigo ou adxectivo determinativo.			
		• Estrutura. • Explicación teórica. o A frase preposicional ten a estrutura ENL+TER (enlace + termo) o A frase nominal ten a estrutura DET+NOM (determinante + nominal). o É importante ten en conta que nestes casos a orde é a que é, non é posible alterar a orde das funcións. • Sobre o exercicio anterior, sinalar as diferentes funcións de cada frase exocéntrica.		0,5 sesións	• Explicación. • Corrección no encerado.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		O diagrama arbóreo	• Representación dunha análise sintáctica simple • Partido dunha imaxe dunha árbore, explícase o método da análise sintánctica en árbore (imaxes "Esquema_arbore_1" e "Esquema_arbore_2". • Razóase que no esquema pártese do máis xeral (a parte superior do esquema) e chégase ao máis concreto (a parte inferior do esquema), isto é, o nivel palabra. • Tómanse as frases dos exercicios anteriores e analízase segundo este método. • É importante sinalar que a análise non consiste en tirar raias cara a abaixo sen rumbo, senón que se debe facer de xeito que visualmente se dea conta da estrutura sintántica que subxace detrás de cada frase,			• Explicación. • Corrección no encerado.

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			cláusula ou oración que se analice. Máis adiante poderase representar mellor isto, cando as estruturas vaian adquirindo maior complexidade.			
		Unidades e funcións	• Unha unidade é unha cousa e unha función é algo que esa cousa pode facer. Vexamos. • Pártese dun obxecto calquera, un garfo por exemplo, e pídeselle ao alumnado que diga posibles usos que se lle poden dar. • O garfo é a UNIDADE e os diferentes usos son a FUNCIÓN. • A continuación explícaselles que as unidades sempre son as mesmas (un artigo é sempre un artigo ou un substantivo...) independentemente da función que desenvolva.		0,5 sesións	• Explicación e realización conxunta e participativa.

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			• Análise de frases en árbore • Preséntenselles unha frases para que as analicen segundo o esquema arbóreo. • Cómpre lembrarlles dúas cousas: o Que na análise sintáctica empézase polas unidade e remátase polas unidades. o Que despois dunha unidade vai unha función e despois dunha función unha unidade. Sempre. o Que as unidades se escriben en minúscula e as funcións en maiúscula. • Que se deben usar sempre as mesmas etiquetas e non andar a modificalas constantemente.		2 sesións	• Corrección no encerado.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
	Mapa conceptual	• Completar un mapa conceptual en base ao visto e explicado na clase. • Entrégaselles un mapa conceptual incompleto que recolle toda a teoría explicada sobre a frase ("Mapa conceptual da frase"). • Deben completalo de xeito individual.			• Corrección no encerado. • Proba escrita.
				[redacted]	

3.4. Secuencia didáctica SD4: Literatura medieval: Sediam'eu na hermida de San Simion...

Continuación do tema da literatura medieval iniciado na SD 1. Neste caso toca falar dos xéneros de amigo e de amor.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB5.1.1. LGB5.3.2. LGB3.6.1. LGB4.1.6.	**Amigo e amor: dúas caras da mesma moeda... case**	• Lectura de dúas cantigas: unha de amor e outra de amigo • Lectura por parte do profesor en alto dúas veces. • Paráfrase e/ou explicación de cada unha delas. o Amigo: "Levou-s'a fremosa, levou-s'a velida", de Pero Meogo. o Amor: "Mia senhor, quantos eno mundo son", de Vasco Pérez Pardal. • Por parellas: o Anotar as palabras e/ou expresións difíciles. • Buscar semellanzas e diferenzas entre unha e outra: voz poética, repeticións, progresión temática e indicadores de xénero ("amigo" e "senhor").	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente	1 sesión	• Explicación ao gran grupo. • Observación do traballo por parellas. • Posta en común.
		• A voz importa, a voz poética • Amigo: fala unha muller • Amor: fala un home • Malia todo, non son os dous lados dun espello. o Amigo: unha moza nova, a *dona virgo* expresa os seus sentimentos a respecto do seu namorado. • Amor: o propio trobador amosa os seus sentimentos de amor normalmente desesperados pola súa *senhor*, unha muller de clase alta.		0,5 sesións	• Explicación ao gran grupo.
LGB2.1.4. LGB5.1.2.	**A cantiga de amigo**	• Que é? • Cada un destes xénero traballarase na aula convencional, mais tamén na aula de informática a través dos seguintes recursos dixitais:		0,5 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Observación

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Caracterízanse por... (actividade 3 do curso web dedicado á cantiga de amigo).	sen inhibicións e ir coñecéndose. • Audición individual e logo colectiva, co obxectivo de mellorar a comprensión oral. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as propostas; comprender a finalidade de cada apartado;		da interacción. • Autocorrección da actividade web. Revisión dos resultados polo docente. • Corrección no encerado.
		• Orixe • A súa orixe considérase que é autóctona, aínda que tamén ten trazos da literatura provenzal. • Buscar información sobre as *kharxas* mozárabes, que semellanzas hai entre estas e as cantigas de amigo?		0,5 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Observación da interacción.
LGB5.2.3. LGB5.2.4. LGB5.3.1.		• Son recursos de repetición. o Na IM a procura da Beleza estética estaba na repetición e interpretación dunha idea, na pequena variación. Isto é clave para entender estas cantigas. o N'*O nome da rosa*, Jorge de Burgos di nun sermón que o obxectivo dos frades non é ser orixinais nin investigar senón dedicarse a unha "sublime recapitulación", da Biblia, neste caso.		0,5 sesións	• Explicación. • Proposta da reflexión e o debate. • Observación das participación.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		○ Pedirlles que asocien estas ideas. • Paralelismo: reflexión sobre cousas que son paralelas. Como pode ser un poema paralelo, ou conter paralelas? • Póñense exemplos nas cantigas que se están a traballar. ○ Ter en conta a repetición temática e a formal.	utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc. • Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información fornecida polo profesor. • Fomento da aprendizaxe activa e	0,5 sesións	• Observación das participación.
		• Leixaprén: complexo en aparencia xogo de repetición de versos. • Sobre a primeira cantiga: ○ pedirlles que rotulen con diferentes cores os versos completamente iguais. ○ Debuxar o esquema do leixaprén na encerado. ○ Ofrecer outros exemplos. ○ Darlles unha cantiga incompleta para que en base a estes dous recursos a completen integramente. (arquivo "Cantiga de amigo_leixapren")(Tamén hai un exercicio no sitio web de traballo).		1 sesión	• Observación das participación e anotación.
		• Aparencia formal • De refrán ou de mestría? ○ Aquí pódese aproveitar para estudar o diferente vocabulario poético que cómpre empregar para estudar as cantigas medievais, partindo do concepto "refrán". ▪ Refrán=estribillo ▪ Palavra=verso ▪ Cobra=estrofa ○ Outras cousas que tamén cambian: a rima ("rima macho" e "rima femia") • Póñense dúas cantigas, unha a carón da outra, unha de refrán e outra de mestría, e pídeselles que atopen as diferenzas máis obvias. • A continuación refórzase coa explicación o que eles e elas puideron		0,5 sesións	• Explicación e observación directa. • Realización dalgún exercicio no encerado

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		entender de maneira intuitiva.	do traballo colaborativo. • Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo. • Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.		
		• Pero, de que van concretamente? o Subtipos segundo a temática • Só se verá unha tipoloxía de subtipos (hai máis pero non é conveniente cargar demasiado a teoría) • Dáselles a terminoloxía, por unha banda, e a definición e un exemplo de cada unha, por outra. Deben facer o esforzo de asociación. o Bailadas. o Mariñas ou barcarolas. o Albas ou alboradas. o Cantigas de romaría ou de ermida. • Este é un bo momento, se non se fixo xa, para escoitar algunhas versións de cantigas medievais, en formato medieval e mais como adaptación contemporánea. o Para isto recorremos ao sitio web de referencia, mais tamén ao blog "Son de poetas",		1 sesión	• Observación directa. • Corrección no encerado.
LGB5.1.2. LGB5.3.1. LGB5.5.2.	**A cantiga de amor**	• Que é? • Cada un destes xénero traballarase na aula convencional, mais tamén na aula de informática a través dos seguintes recursos dixitais: • Caracterízanse por... (actividade 1 do curso web dedicado á cantiga de amor).		0,5 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Observación da interacción. • Autocorrecci

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			• Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal. • Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:		ón da actividade web. Revisión dos resultados polo docente. • Corrección no encerado.
		• Orixe • A súa orixe considérase que é provenzal, herdeira da tradición do *fin amor's*. • Elaborar un esquema das características principais da lírica provenzal e da galego-portuguesa. o Os graos amatorios na cantiga de amor provenzal (*fenhedor*, *precador*, *entendedor* e *drudo*) o A caracterización da *senhor* nunha e noutra. o O ton ledo (provenzal) e triste (galego-portuguesa). o (pódese traballar no espazo web). • Cómpre concluír que as cantigas de amor g-p arrican dun modelo provenzal, pero sofren un proceso de evolución propio que dá lugar a unha tipoloxía propia e autonomamente desenvolvida. • Ten en conta a importancia do medio social para explicar esta evolución.		1 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Observación da interacción.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Estrutura • Preséntase a cantiga que se traballou ao comezo da SD e pídeselles que marquen dúas partes, que as identifiquen. o Preámbulo: determina a temática da cantiga e serve de indicador de xénero. • Corpo: repetición do motivo introducido no preámbulo.	• Audición de gravacións que o profesor considere interesantes para a consecución dos obxectivos. • Recursos fotocopiables elaborados polo profesor, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora. • Cadernos complemen	0,25 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Observación da interacción.
		• Aparencia estética • Aparentemente están menos marcadas que as cantigas de amigo. Pódense sinalar algúns trazos, ningún dos cales é privativo desta tipoloxía: o De refrán ou de mestría. • Entre 4 e 7 versos.		0,5 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Observación da interacción.
		• Algúns recursos estilísticos • Pódense traballar perfectamente co material web. Alí trátanse os seguintes: o O mordobre. o Cobras capcaudadas. o Cobras capdenals o A finda • Tampouco son exclusivos da cantiga de amor.		1 sesión	• Observación da interacción. • Autocorrección. • Corrección do docente.
		• E que é o que á dama lle din? o Identificación dos campos semánticos • Son relativamente complicados de identificar, pero pódense seguir a metodoloxía que traemos até aquí: o Preséntanse tres fragmentos de cantiga que respondan a cada un dos subxéneros:		1 sesión	• Explicación ao gran grupo. • Observación da interacción. • Autocorrecci

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		◦ Loanza da dama ◦ Amor do poeta ◦ Reserva da dama ◦ Coita de amor • É interesante introducir os tópicos máis frecuentes como a perda da fame ou a morte por amor. ◦ Hai un exercicio específico no material web.	tarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita, en caso de consideráranse necesarios. • Recursos dixitais • Sitios web que o profesor foi recompilando e que lles suxerirá ao seu alumnado en cada momento. • Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos		ón. • Corrección do docente.
LGB5.2.3. LGB5.4.1. LGB5.5.1.	**E outra vez as dúas tipoloxías**	• Elaboración dun pequeno comentario • Como actividade final de tema. • Pídeselles un pequeno comentario onde a paráfrase vai ser a parte máis importante. • Cada alumno ou alumna poderá escoller ser prefire unha cantiga de amor ou de amigo. • Ao final leranse cada unha en alto, explicando por que se escolleu esa cantiga e on outra.		2 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Rúbrica exposición oral lírica medieval. • Proba escrita.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada;		

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, Gramática da lingua galega. Síntese práctica, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais), etc. • Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe,		

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística). • Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo. • Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos		

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.		
				[redacted]	

3.5. Secuencia didáctica SD5: Como organizamos as palabras ao falar; sintaxe II

Para completar o apartado dedicado á sintaxe en 3º de ESO, traballaranse os complementos clausais a través do esquema analítico da árbore. Preténdese darlle un enfoque práctico e cun enfoque participativo por parte do alumnado para que sexa quen de identificar estruturas sintácticas nos textos cos que interacciona diariamente. A análise sintáctica, xa que logo, non debe entenderse coma un fin en sin mesma, que se esgota unha vez se chega ao nivel palabra ou que só serve para ter unha deteminada nota na avaliación, senón que se debe ver coma un mecanismo que permite entender mellor as mensaxes, que moitas veces poden ser ambiguas, ou mellorar máis rapidamente na adquisición doutras destrezas, como por exemplo, na aprendizaxe de linguas estranxeiras. Neste sentido, serán capaces de entender que cada lingua funciona cun esquema sintáctico complexo que en ocasión pode chegar a ser moi diferente; este enfoque permite, ademais, percibir o galego como unha lingua cunha estrutura propia, coma calquera outra lingua de prestixio do planeta.

Aínda que se van manexar conceptos que o alumnado xa coñece, tentarase traballalos de maneira significativa. Ademais, tamén é conveniente eliminar erros na identificación dos constituíntes clausais herdados moitas veces de cursos inferiores.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB3.8.1.	**O paxaro tira á arbore...**	• Repaso da análise sintáctica arbórea • En base a frases simples e complexas. • Cómpre lembrar que: o Se empeza e se remata por unha unidade. o As unidades e as funcións van alternas. o Que as unidades se representan en	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecéndose. • Audición individual e logo colectiva, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.	1 sesións	• Observación directa. • Corrección no encerado.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		minúscula. o Que as funcións se representan en maiúscula. • Que non se pode alterar a orde da estrutura que se está a analizar; na parte inferior da árbore debe poder lerser a frase ou a cláusula que se está a analizar, tal cal, sen alteración de tipo ningún.	• Fincapé nos hábitos de traballo: responder as propostas; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc. • Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información fornecida polo profesor. • Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo. • Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo. • Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual. • Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal. • Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura: • Audición de gravacións que o profesor considere interesantes para a consecución dos obxectivos.		
LGB3.8.1. LGB3.8.2. LGB2.12.2 LGB2.12.3. LGB2.12.4 LGB2.12.5. LGB2.12.6. LGB2.13	**A vida de Xoana (ou a miña vida)**	• Xoana (SUX) • Iníciase aquí unha serie de actividades que engloban unha gran tarefa que ten como obxectivo repasar todos os constituíntes clausais. • Xoana será o personaxe base que irá desenvolvendo accións. Estaría ben acompañalo de imaxes dunha moza actual activa. Poderían ser os propios alumnos ou alumnas.		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
.1. LGB3.1.1. LGB3.2.1. LGB3.2.2. LGB3.6.1 LGB3.7.1 LGB3.13.1		• O suxeito. o Xoana merca xurelos. • Explícanse as fórmulas existentes para determinar o suxeito dunha cláusula (estas e mais as do resto de constituíntes están no arquivo "Constituíntes clausais.doc"). • Pídeselles que cadaquén elabore unha serie de cláusulas con Xoana como protagonista e que permitan comprobar a operatividade das fórmulas explicadas. o Aquí xa hai que traballar o procedemento da **conmutación**, a que servirá, de paso, para repasar os pronomes tónicos. • Traballarase toda a SD en base a este procedemento.	• Recursos fotocopiables elaborados polo profesor, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora. • Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita, en caso de considerárense necesarios. • Recursos dixitais • Sitios web que o profesor foi recompilando e que lles suxerirá ao seu alumnado en cada momento. • Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, Gramática da lingua galega. Síntese práctica, de Xosé Feixó Cid, en Edicións		

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			• FAI /É / COLLE / FALA / TROUXO / CHEGA (PRED) • O Predicado. • Elemento nuclear da cláusula. o Pídeselles queconstrúan varias cláusulas con diferentes verbos. Fuxiremos de estruturas de dúas palabras ou semellantes. o Os verbos que inicialmente usarán son: ▪ Facer ▪ Ser, estar, parecer, semellar. ▪ Coller. ▪ Falar de, pensar en. ▪ Mercar. ▪ Estudar. ▪ Peitearse. ▪ Rir. ▪ Fuxir o Este listado pódese modificar en calqura momento. • Estas cláusulas deben	Xerais), etc. • Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística). • Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo. • Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas. o	1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			quedar nun lugar dos apuntamentos accesible xa que serán a base do traballo nesta SD. • Diferenza entre verbos predicativos e verbos atributivos. • Análise en árbore dunha estrutura sinxela de SUX + PRED.			
			• Xurelos (CD) • O Complemento Directo. o Xoana merca xurelos • Métodos para a súa identificación • A conmutación por un pronome átono con variación de xénero e número (pronome acusativo). • Diferenza entre construcións transitivas e intransitivas. o Pídeselles que identifiquen algún CD nas cláusulas que eles e elas crearon con anterioridade. o Pídeselles que		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado.

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			identifiquen as cláusulas que son transitivas e cales non. • Escóllese unha clásula creada polo alumnado e analízase en árbore no encerado.			
			• Xurelos, xoubas e chocos • A coordinación. o Xoana mercou xurelos, xoubas e chocos. • Procemento sintáctico que se pode unir ao mesmo nivel palabras, frases, cláusulas ou oracións. • Explícase aquí e farase aparecer ao longo da SD. • Pídeselle ao alumnado que faga unha dentro do SUX e outra dentro do CD. o Deste xeito comprobarán que as estruturas coordinadas non son funcións sintácticas senón mecanismo sintácticos sen ningunha función exclusiva asociada.		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Escóllense dúas e analízanse no encerado.			
		• Ao peixeiro (CI) • O Complemento Indirecto. o Xoana mércalle xurelos ao peixeiro • Métodos para a súa identificación • A conmutación por un pronome átono con variación de número (pronome dativo). • O pronome **pleonástico**. Xa se puido ter tratado co CD. o Pídeselles que identifiquen algún CI nas cláusulas que eles e elas crearon con anterioridade. o Pídeselles que identifiquenos pronome pleonásticos de CI ou de CD. • Escóllese unha clásula creada polo alumnado e		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado.

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			analízase en árbore no encerado.			
			• Peixeira (ATRIB) • O Atributo. o Xoana parece peixeira. • Métodos para a súa identificación. • O verbos copulativos fronte os verbos predicativos. • A conmutación por un pronome átono sen variación de xénero nin de número. o Pídeselles que identifiquen algún ATRIB nas cláusulas que eles e elas crearon con anterioridade. • Escóllese unha clásula creada polo alumnado e analízase en árbore no encerado.		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Na praza (CC) • Os Complementos Circunstanciais. o Xoana merca xurelos na praza. o De lugar. o De tempo. o De modo. • Métodos para a súa identificación o Pídeselles que identifiquen algún CC nas cláusulas que eles e elas crearon con anterioridade. o Pídeselles que despracen os CC pola cláusla para palpar o seu carácter periférico. • Escóllese unha clásula creada polo alumnado e analízase en árbore no encerado.		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado.
		• De peixes (SUPL) • O Suplemento. o Xoana fala de rabadas. • Métodos para a súa identificación		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• A conmutación por un demostrativo neutor (iso) ou pola secuencia "esas cousas". o Pídeselles que identifiquen algún SUPL nas cláusulas que eles e elas crearon con anterioridade. o Pídeselles que constrúan outras cláusulas con verbos que admite SUPL ou non e que perciban a diferenza de significado. • Escóllese unha clásula creada polo alumnado e analízase en árbore no encerado.			• Corrección no encerado.
		• Cansa (PTVO. SUX)/frescos (PTVO. CD) • O Predicativo de SUX e de CD. o Xoana chegou cansa. o Xoana traía a saia manchada. • Métodos para a súa		1 sesión	• Explicación previa. • Observación directa. • Posta e común. • Corrección no encerado. • Proba escrita.

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			identificación • A conmutación por un adverbio "así". • Diferenza entreo CCM e o PTVO. o Pídeselles que identifiquen algún PTVO nas cláusulas que eles e elas crearon con anterioridade. • Escóllese unha clásula creada polo alumnado e analízase en árbore no encerado.			
					[redacted]	

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

3.6. Secuencia didáctica SD6: Coitado don Foão!

Remata aquí o espazo dedicado á literatura medieval galego-portuguesa. O 80% da SD estará dedicada ás cantigas de escarnio e maldicir, mentres que o 20% restante se destinará a traballar as *Cantigas de Santa María*.

Ámbolos dous textos encerran moitas dificultades para o alumnado a nivel interpretativo debido ao uso dun léxico moi complexo e cheo de matices que pode contribuír ao desánimo do alumnado. Para combatelo, proponse traballar máis coas paráfrases e dedicarlle un pequeno grupo de actividades a un enfoque diacrónico da lingua que permita visualizala como un elemento vivo en constante cambio.

https://www.edu.xunta.es/espazoAbalar/sites/espazoAbalar/files/datos/1432210229/contido/lrica_medieval.html

Caracterízanse por... (actividade 1 do curso web dedicado á cantiga de amor).

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB1.1.1. LGB2.4.2. LGB3.6.1 LGB5.1.1. LGB5.2.1. LGB5.2.3. LGB5.2		• **Non é o mesmo escarnecer ca maldicir...** • Lectura da famosa "Arte de trovar" ou "Poética fragmentaria" • Pregúntaselle ao gran grupo que é o que entenden por escarnecer e por maldicir, se atopan algún matiz de significado. • Pásaselles o texto orixinal do *Cancioneiro da Biblioteca Nacional* (arquivo "Cantiga_escarnio_maldicir_arte_de_trovar"). o Leo o profesor. o Leno os alumnos e alumnas por parellas. o Parafraséano. • Continúase a traballar os contidos do curso dixital en liña: o Caracterízanse por... (a partir da actividade 1 do apartado do curso web	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos	0,5sesións	• Observación directa. • Anotación de intervencións. • Valoración da capacidade de parafraseo e de expresión.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
.4. LGB5.3.1. LGB5.3.2. LGB5.4.1. LGB5.5.1. LGB5.5.2 LGB5.6.1 LGB5.6.2.		dedicado á cantiga de escarnio e maldicir). • Valóranse as paráfrases e as explicacións e cotéxanse coa explicaciónd o profesor.	traballar. • Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecéndose. • Audición individual e logo colectiva, co obxectivo de mellorar a comprensión oral. • Fincapé nos hábitos de traballo:	0,5 sesións	• Explicación ao gran grupo. • Observación da interacción. • Autocorrección da actividade web. Revisión dos resultados polo docente. • Corrección no encerado.
		• **As orixes comúns** o Todos os pobos se caracterizan polo seu desexo de riso, de pasalo ben e de rir de todo. • O gusto por criticar e por rir. o Pídeselles que pensen en programas da TV onde se satirizan persoas e actitudes. o Que pensen en actores, presentadores, showmans que se dediquen a imitar a outras persoas. • Sirventés provenzal + influencia popular o Orixe culta + orixe popular o Unha vez máis se ve o influxo provenzal, culto. o Rodrigues Lapa pon en relación estas cantigas co entroido: por parellas,		1 sesión	• Observación directa. • Anotación de intervencións. • Valoración da capacidade analítica e da inventiva.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		buscar concomitancias entre estas cantigas e as composicións de entroido (charangas, coplas, etc.). Tamén nos propio feito de disfrazarse: como se poderían clasificar os disfraces? o É importante facer notar que ningún dos dogmas cristiáns aparecen satirizados, mais si as persoas integrantes do clero.	responder as propostas; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc. • Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a		
		• **Características externas específicas** o Descrubrir que nada hai característico, agás o contido. • Cóllense tres cantigas de mestría dos tres xéneros e preséntanse para a súa lectura. • Deberán comprobar como, externamente, non hai ningún trazo que caracterice as cantigas de escarnio e mildicir, fronte as de amigo e amor. Por parellas. • Pódese facer o mesmo con tres cantigas de refrán. o Pódese facer o mesmo, a continuación, con tres cantigas de escarnio e maldicir.		1 sesión	• Observación directa. • Anotación de intervencións. • Valoración da capacidade de análise.
		• **Como era o mundo medieval?** o Decatarse de que as cantigas de escarnio e maldicir son as máis axeitadas para entender un pouco mellor a sociedade medieval sen tapuxos. o Decatarse de que son as máis válidas para testemuñar acontecementos históricos reais. • Preguntas ao gran grupo: o Quen fala con máis claridade da realidade, unha persoa profundamente namorada ou outra que só pretende rirse de todo? o Quen fai unha descrición máis pormenorizada? o Quen fai unha descrición máis idealizada?		0,5 sesións	• Preguntas directas • Anotación de intervencións. • Valoración da capacidade de análise.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		○ Cal fará referecias a acontecementos históricos e/ou reais? ○ A cal non lle intersa a Historia en absoluto? • Outras preguntas que poidan ser interesantes. • Sobre algunha das cantigas anterioremente traballadas. ○ Aquí pode ser interesante visualizar un fragmento da nova serie da TVG: *O final do camiño*, onde se recrean espazos e ambientes medievais.	información fornecida polo profesor. • Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo. • Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade e de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo. • Fomento do clima		
LGB2.8.1. LGB3.5.1.		• Unha grande variade temática. ○ Análise do léxico. • Temáticas: ○ Aldraxe ○ Alimenticio ○ Polémica social ○ O obsceno ○ Polémica entre trobadores, xograres, etc. • Cada unha destas temáticas contén un gran número de campos semáticos (paisaxe urbana, campestres, insectos, tempo atmosférico, descrición física...) • Escóllense unhas cantigas axeitadas (as que se traballaron ou outras) e búscanse substantivos, adxectivos e verbos, por esta orde. ○ "Meu senhor, se vos aprouguer", de Roi Páez de Ribela. ○ "Vós, que por Pero Tinhoso preguntades, se queredes", de Pero Viviáez. ○ "De vós, senhor, quer'eu dizer verdade", de Pero Larouco. ○ "O que Balteira ora quer vingar", de Pero de Ambroa. ○ "Roi Queimado morreu con amor", de Pero García Burgalés. ○ "Covilheira velha, se vos fezesse", de Afonso Eanes do Cotón. ○ "Don Foão, que eu sei que ha preço de livão", de Afonso Méndez de Besteiros.		1,5 sesións	• Valoración da lectura. • Anotación de intervencións. • Valoración da capacidade de interpretación sen diccionario. • Valoración da destreza de procura de información.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		○ "Quen a sesta quiser dormer", Pero da Ponte. • A continuación, por parellas, sinálase o significado de cada unha desas palabras. Se non se sabe pódese usar o dicionario. ○ Aquí é interesantísima a seguinte ferramenta web: , onde poden consultar todo o corpus léxico da literatura medieval.	adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual. • Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal. • Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e		
LGB4.1.6.	**O fió que une o pasado e o presente**	• A evolución das linguas • Na liña do anterior exercicio, é interesante decatarse de que entre aquelas palabras estrañas e as que na actualidade usamos, non hai unha fenda, senón unha evolución ou transformación (non sabemos se o concello ou comarca onde está emprazado o Centro foi a terra dalgún trobador [pero dalgún sitio serían, en todo caso]; de ser así, poderse entender mellor que a lingua que ese suposto trobador é a que se falar na súa terra hai varios séculos, que a xente ao longo de todos eses séculos seguiu a falar e que non se produciou ningún acontecemento extraordinario [v.gr. invasión marciana] que seccionase ese *continuum* lingüístico). En conclusión, que a lingua falamos na actualidade é, en esencia, a mesma que empregaron os trobadores medievais. • Aquí é onde toma sentido a interpretación de que a linguas son auténticos "seres vivos" que nacen, evolucionan e morren dependendo do que os seus falantes decidan facer con elas. • Airas Nunes, Bernal de Bonaval: Compostela; Mendinho, Paio Gómez Chariño: Pontevedra; Martín Códax: Vigo; Johan de Cangas: Cangas do Morrazo. ○ Por parellas, valorar a proximidade léxica e semántica das palabras buscadas no anterior exercicio. ○ Buscar alternativas actuais expresivas ás palabras que buscaron. ○ Despois de todo este traballo, parafrasear as cantigas completas. ○ Escribilas ben presentadas e lelas para o gran grupo. • Recoñer a orixe común da lingua galega e da lingua portuguesa. Na		1 sesión	• Valoración das intervencións. • Valoración das técnicas de procura de información.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		actualidade manteñen a súa proximidade. ◦ Visitar sitios web portugueses dedicados á lírica medieval. • Consultar paráfrases portuguesas das mesmas cantigas.	Literatura: • Audición de gravacións que o profesor considere interesantes para a consecución dos obxectivos. • Recursos fotocopiables elaborados polo profesor, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora. • Cadernos complemen		
LGB5.1.1. LGB5.2.3. LGB5.3.1. LGB5.3.2. LGB5.4.1. LGB5.5.1. LGB5.5.2	***As cantigas de Santa María***	◦		1,5 sesións	• Explicación teórica. • Observación da interacción co tema. • Análise do resultado da interacción co curso en liña. • Análise do resultado da procura de información. • Proba escrita.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			tarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita, en caso de considerárense necesarios. • Recursos dixitais • Sitios web que o profesor foi recompilando e que lles suxerirá ao seu alumnado en cada momento. • Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos		

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
				e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada;		

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
				utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, Gramática da lingua galega. Síntese práctica, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais), etc. • Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual		

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
				e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística). • Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo. • Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos		

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.		
				[redacted]	

3.7. Secuencia didáctica SD7: *Eu* non son o mesmo que *yo*

Título potente para un tema potente. A perda de falantes de galego é unha realidade galopante que parece gozar da aquiesciencia da sociedade. Nesta secuencia didáctica preténdese sacudir a conciencia do alumnado para que entendan como funcionan lingüisticamente as sociedades e que as pequenas decisións que cadaquén toma na súa vida a respecto dos usos lingüísticos repercute no conxunto da comunidade lingüística. A este principio básico hai que sumarlle o feito de o galego estar a compartir o seu espazo lingüístico cunha lingua importada, diferente, que le carrexa moitos problemas a nivel léxico, morfolóxico, etc., pero tamén ao nivel máis esencial da simple e pura supervivencia.

Todos estes aspectos poden ser tratados duha maneira obxectiva, baseando a SD en conceptos amplamente contrastados pola sociolingüística a nivel global como "lingua nai", "lingua morta", "lga. aprendida", "lingua maioritaria", "lingua minorizada", "lingua hexemónica", etc.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB1.4.2. LGB1.5.1. LGB2.8.1. LGB3.6.1 LGB4.1.1.	**Que é a sociolingüística**	• Texto "Lingua e sociedade" • Entrégaselles o texto que se atopa no arquivo "Lingua_e_sociedade_texto_reflexion". o Coñeces todas as palabras do texto? o a Escoitaras algunha vez o concepto "Sociolingüística"? o a Pensaras algunha vez na importancia da lingua dentro da sociedade? o a Pensas que isto é así ou non é para tanto? O importante son as persoas e	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecéndose. • Audición individual e logo colectiva, co obxectivo de mellorar a comprensión oral. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as propostas; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o	0,5 sesións	• Valoración do nivel lector. • Observación da interacción co tema.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		non as linguas. • a Imaxina como sería a vida na túa vila, pobo, aldea... se non existise a lingua.	dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc. • Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información fornecida polo profesor. • Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo. • Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo. • Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual. • Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal. • Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura: • Audición de gravacións que o profesor considere interesantes para a		
LGB3.3.1.		• O social + o lingüístico • É importante darlle o marchamo debido á sociolingüística... o Ciencia? o Pero a ciencia non é para estudar cousas científicas: pesos, volumes, radiacións, xeografías, fórmulas matemáticas...? o Non hai ciencia en falar, cadaquén fala o que quere e punto. • Obviamente, a sociolingüistica é unha ciencia que explica feitos, actitudes, etc. en base a criterios obxectivos, moitas veces compartidos con outras áreas de coñecemento. • A socioligüística cobra unha especial importancia nos territorios onde conviven dúas linguas:		0,5 sesións	• Observación da interacción co tema. • Valoración do grao de inventiva para darlles resposta ás preguntas propostas.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		○ A existencia de dúas linguas nun territorio é moito máis frecuente do que se tende a pensar. Hai moitas maneiras de traballar isto, pero aquí simplemente se lles presentará un mapa de Europa para visualizar todas as linguas que se falan e onde (arquivo: "Carte-Europe-des-peuples"). • Pero é normal que haxa dúas linguas nun mesmo territorio? Lingüisticamente ten algún sentido?	consecución dos obxectivos. • Recursos fotocopiables elaborados polo profesor, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora. • Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita, en caso de considerárense necesarios. • Recursos dixitais • Sitios web que o profesor foi recompilando e que lles suxerirá ao seu alumnado en cada momento.		
LGB3.5.1. LGB4.1.2.	**A lingua e a ecoloxía**	• Entender que a convivencia lingüística se produce efectos (negativos ou positivos?) nas propias linguas que interaccionan, igual que as especies vexetais que se están en contacto. • Entender os conceptos de bilingüismo e diglosia. • Conceptos de bilingüismo e diglosia: ○ Son palabras derivadas, intenta extraer o seu	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, Gramática da lingua galega. Síntese	0,5 sesións	• Observación da interacción co tema. • Valoración das intervención orais.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		significado. o Cotexa as túas impresións co que di o dicionario. o Explicación e implicacións do uso de cada concepto. • Cal é o que se usa máis? Cal cres que responde mellor á situación lingüística que se está a vivir en Galicia?	práctica, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais), etc. • Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística). • Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo. • Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.		
LGB1.10.1 LGB4.2.1. LGB4.3.2. LGB4.4.5.		• A interacción entre dúas linguas non é un estado senón un proceso: a normalización ou a substitución. • A situación lingüística de Galicia dende a Idade Media até a actualidade • Para entender isto pódese partir de exemplos relacionados coa ecoloxía: o Que pasa se nun terreo onde había carballos, os cortamos e platamos eucaliptos? E que pasa nas fincas próximas? o O terreo debe repartirse entre dúas especies unha das cales se converterá en dominante mentres a outra		0,5 sesións	• Observación da interacción co tema. • Valoración do traballo escrito. • Valoración das intervencións orais.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		iniciará o camiño da desaparición. o Busca exemplos semellantes (invasión do mexillón tigre, os "plumeiros", a avespa asiática, o monocultivo en xeral, as xoaniñas...). • O mesmo pasa coa ligua de maneira lóxica: nun mesmo espazo non hai o mesmo sitio para unha lingua ca para dúas, só que aquí o espazo físico non é tan importante como para ás árbores. o O contacto entre linguas é un **proceso** e non un **estado**. o Se é un proceso pódense diferenciar diferentes estadios: ▪ Hai un territorio cunha lingua. ▪ A ese territorio, polos motivos que sexan, chega outra lingua con poucos falantes pero con moito prestixio e/ou poder. ▪ A segunda lingua vai crecendo debido ao prestixio dos seus			

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		falantes. A primeira lingua ten moitos falantes pero non ten prestixio. ▪ A segunda lingua supera en falantes e en prestixio á primeira, a cal ten poucos falantes, anciáns e sen prestixio. ▪ A primeira lingua desaparece e queda a segunda como única nese territorio. • Anlálise de gráficas diacrónicas da situación social da lingua galega ○ Este proceso recibe o nome de **substitución lingüística**. Por parellas, que fagan unha liña do tempo onde se marquen os momentos que se detallan no anterior listado. • A convivencia tamén pode rematar coa **normalización lingüística**: en lugar de desprazarse a lingua orixinaria, esta é quen de recuperar o espazo perdido e desprazar a segunda lingua. Cómpre facer unha pequena			

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		reflexión sobre o concepto "normalización" neste contexto.			
LGB1.10.2. Lgb2.1.3. LGB2.8.2. LGB4.5.1. LGB4.7.1. LGB4.2.2.	**O prestixio**	• Entender outros conceptos importantes • As porcentaxes de uso da LG dende unha perspectiva diacrónica. • Ofrécese un listado de conceptos que deberán unir coas súas acepcións: o Lingua oficial o Lingua propia o Lingua maioritaria / lingua minoritaria o Lingua hexemónica / lingua minorizada o Lingua nai o Lingua aprendida o Lingua viva o Lingua morta o Lingua propia o Lexitimidade • Por grupos deben poñer exemplos de cada un destes conceptos e como se relacionan uns con outros: cales son compatibles, e		1 sesión	• Valoración do traballo en grupo. • Observación directa do traballo. • Valoración do traballo escrito.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		incompatibles? • Por parellas deben describir o caso galego (todas as parellas) e algunha das que se falan no estado español.			
LGB1.5.1. LGB1.6.1. LGB4.1.3. LGB4.7.3. LGB3.4.1. LGB3.10.1. LGB4.1.6.	**Hai linguas mellores e linguas peores, péselle a quen lle pese.**	• Análise e desmantelamento dos prexuízos lingüísticos • Aquí cobra especial relevo o concepto de **prestixio**. • O prestixio non é malo *per se*, pero si pode traer consecuencias negativas para quen non o ten, claro! o No tema do contacto de linguas coma o de Galicia o prestixio só o pode ter unha das dúas, por que? o Que se fai par aque isto non sexa así? o O prestixio pódese crear? o O prestixio pódese pagar? o O prestixio pódese promover? o O prestixio sempre se acada de maneira consciente? o Cada un de nós é susceptible de ser obnubilado polo prestixio.		1 sesión	• Observación do nivel imaxinativo das intervencións orais. • Realización dun cadro no encerado. • Valoración da capacidade para extraer conclusións.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			• Invítase a unha reflexión arredor dos seguintas temas: o Que deporte é o máis seguido? ▪ Cal é o que máis sae nos medios? o De que equipos somos seareiros? ▪ Cal é o que máis sae nos medios? o Que tipo de música nos gusta máis? ▪ Cal... o Como nos gusta vestir? ▪ Cal... o Que programas da TV, películas ou series nos gusta ver? ▪ Cales son as máis populares? Por que? o Que países están máis de moda ou cales son aqueles dos que temos máis referencias? ▪ De cales escoitamos falar máis... o Cales son as canles de Youtube máis seguidas? ▪ Por que?			

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Fronte os prexuíxos, recoñecemento e valoración da fonética galega. o Audición de diferentes gravacións con mostras de fonética galega. • Outras linguas da nosa contorna: o portugués. Sofre a mesma situación có galego, por que?			
LGB1.6.2. LGB2.7.2. LGB4.3.3. LGB1.7.2. LGB1.7.3. LGB1.7.4. LGB1.8.5. LGB1.8.6. LGB1.8.7.		• A presión de grupo • Vídeo: "El experimento de Asch: Influencia de la mayoría y la conformidad" (pódese baixar de Youtube). o Este interesantísimo vídeo permite traballar os conceptos de presión de grupo e de liberdade. o Antes de proxectalo pódese facer unha simulación na que deben tomar unha decisión en contra da maioría: cales son as súas respostas? o Ao rematar o vídeo, vólvese sobre a actividade anterior e ábrese unha reflexión sobre as actitudes lingüísticas de			• Valoración do traballo en grupo. • Observación directa do traballo. • Capacidade para extraer conclusións.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB1.9.1. LGB1.9.2. LGB1.9.3.		cara ao galego e ao castelán. • Tamén se pode traballar a través da actividade "Procura da perfección". o Texto con dúas partes. Na primeira un falante castelán esfórzase por falar ben esa lingua e por corrixir erros na súa pronuncia, vocabulario, etc. Na segunda, un galegofalante, corrixe castelanismos ou "acastrapamentos" para falala con maior corrección. o Cales son as sensacións que se transmiten? Que impresión tiramos de cada un deles? o Poden poñer exemplos disto no seu contexto máis inmediato? (anécdotas "quién me viró la tónica"; "me metió un rabuñazo"; uso de "tixola" por "sartén", etc.). o As respostas que espertan os anteriores usos lingüísticos convértense en potentes ferramentas de presión que se poden extrapolar aos			

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			máis diversos contextos. ◦ Como se pode loitar contra esa presión? • Debate arredor do tema. Se a opinión é maioritaria pódse propoñer un xogo de roles.			
	LGB1.7.1 LGB2.7.1. LGB3.11.1 LGB4.2.3. LGB4.3.1. LGB4.6.1.		• O prexuízos lingüísticos • A normalización lingüística • Definición de prexuízo. • O primeiro que vai facer un prexuizoso é negar o prexuízo; aí está a grande dificultade par loitar contra eles. • Facemos un xogo de rol para representar os prexuízos. ◦ Desenvolvemos un prexuízo por grupos. ◦ O prexuízo escóllese no libro *55 mentiras sobre a lingua galega*. ◦ Escríbese un guión e dramatízase para emitir pola radio escolar. • Para axudar neste proceso pódese proxectar o vídeo *Linguas cruzadas*, que pode servir de colofón ao tema. • Principais iniciativas		3 sesións	• Valoración da capacidade para traballar en grupo. • Valoración do traballo escrito final. • Valoración do resultado radiofónico final. • Proba escrita.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			normalizadoras das administracións. • Propostas propias normalizadoras.			
					[redacted]	

3.8. Secuencia didáctica SD8: Letras Galegas 2018: María Victoria Moreno

O Día das Letras Galegas encerra un significado moi especial para a cultura galega polo que o Dpto. de Lga. Galega e Literatura considera que é interesante dedicarlle unha SD específica, máis este ano que está dedicado a unha escritora tan significada como María Victoria Moreno.

A SD atenderá nunha primeira parte a tratar diversos aspectos sobre a celebración das Letras Galegas, e nunha segunda centrarase na figura da escritora homenaxeada: na súa biografía, na súa obra a na importancia do seu legado. Como actividade final proponse elaborar un vídeo sobre un dos seus textos, adaptado e dramatizado polo propio alumnado.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB5.5.1. LGB5.5.2. LGB3.6.1. LGB5.4.1.	**Todas as sociedades potencian/fomentan as súas literaturas, seica...**	• Que é o que pasa en España, no País Vasco, Cataluña ou Portugal? • Realización dun pequeno mapa conceptual coa información esencial que se lles solicita.	• Traballo por parellas. • Aula de informática. ○ Webs institucionais dos ámbitos culturais a analizar. • Procura e selección de información. • Anotación no caderno de clase.	0,5 sesións	•
		• Establecemento dunha correlación entre a "potencia" literaria de cada nación analizada e o seu prestixio lingüístico. Cómpre ter en conta tamén o esforzo económico e as estruturas divulgadoras en que se basean.		0,5 sesións	•
		• Consulta de, principalmente datos de volume de libros publicados. (páx. 20. Datos de publicacións do 2010 ao 2015 nas distintas linguas		1 sesión	• Avaliación directa dos mapas conceptuais. • Valoración da capacidade de análise,

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			do estado). transparencia/dam/jcr:acb408ef-1060-4702-a154-496d0c1845a7/Panoramica-edicion-libros-2015.pdf (Consultar a ligazón sen espazos 2014-2015, máis complexo) • Consulta de premios literarios que se convocan nas diferentes provincias de España: premioMapa.do?cache=init&layout=mapapremio&language=es (consultar a ligazóns sen espazos). •			de síntese e de relación.
LGB1.10.1.	**Xénese histórica das Letras Galegas**	• Como naceron? • Traballo por parellas. • Actividade competitiva: o Parella máis veloz. o Parella máis correcta/exacta. • Aula de informática.		0,33 sesións	• Avaliación e análise de cadernos.
			• A quen se lle ocorreu tal cousa? • Traballo por parellas.		0,33 sesións	• Avaliación e análise de cadernos.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Por que o fixeron así? • Actividade de interpretación. • Estudo e comprensión do contexto sociocultural da época.		0,33 sesións	• Debate en grupo.
		• Cales foron dos 10 primeiros autores/as homenaxeados/as? • Cómpre situar a cada autor/a na súa coordenada histórico-literaria concreta. • Pequeno debate sobre a presenza de mulleres homenaxeadas (aquí convén analizar toda a serie). • Observación dos autores/as anteriores a 1975 e os posteriores e tentar tirar algunha conclusión.		0,5 sesións	• Observación e interacción directa.
LGB2.6.1. LGB2.12.1 LGB2.12.2 LGB2.12.3. LGB2.12	**A vida e a obra de María Victoria Moreno**	• Estudo e análise da vida de María Victoria Moreno. As interaccións con outros intelectuais galegos. • A biografía de María Victoria Moreno vaise traballar de dúas maneiras: o Procura de información en internet: páxinas institucionais,		2 sesións	• Valoración do manexo das técnicas de procura de información • Corrección dos textos presentados

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
.4 LGB2.12.5. LGB2.12.6. LGB2.13.1. LGB3.1.1. LGB3.2.1. LGB5.1.1. LGB5.2.2. LGB5.2.3. LGB5.3.1. LGB5.4.1.		Galipedia, etc. ▪ Elaboración dunha biografía propia cunha extensión máxima dun folio mecanografado. o Extracción de información da exposición que a Consellería de Educación envía aos centros. • Ao final poñeranse en relación os dous traballos para ver canta información é coincidente e canta non.			. • Valoración da comparativa coa información extraída da exposición.
LGB2.8.1. LGB2.11.1. LGB3.12.1 LGB5.6.1.	**Remediación de textos: da escrita ao audiovisual**	• Elaboración dun vídeo adaptando un relato breve de María Victoria Moreno, un conto infantil (por determinar) ou un fragmento de novela, aínda por determinar. o Escolla do texto a remediar.		4 sesións	• Valoración do proceso de realización. • Valoración do nivel de implicación. • Valoración

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB5.6.2.		○ Lectura dramatizada. ○ Elaboración do guión . ○ Adaptación do texto. ○ Procura de espazos e atrezzos. ○ Gravación. ○ Montaxe. ○ Presentación e exposición.			do coidado da calidade lingüística. • Valoración do resultado final. • Proba escrita.
				[redacted]	

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

3.9. Secuencia didáctica SD9: Dos Precursores até Rosalía de Castro

A historia da literatura galega que entra no temario de 3º de ESO é especialmente signficativa. Primeiro foi a literatura medieval e agora é o Rexurdimento, quizais os dous períodos máis significados da literatura galega para moitos estudosos.

Esta SD pretende dar unha pequena visión do que foron os Séculos Escuros, moi breve, para pasar ao perído dos Precursores, pasando polo Prerrexurdimento até chegar ao Rexurdimento pleno da man de Rosalía de Castro.

A parte máis importante vai ser a dedicada a Rosalía de Castro, non porque as outras non teñan interese, senón porque non hai tempo abondo para traballo todo en profundidade. A súa figura vai ser abordada nunha triple dimensión: como muller, como poeta e como símbolo da literatura e da cultura galega posteriores.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB4.4.2. LGB4.4.3. LGB4.4.4. LGB2.8.1. LGB3.6.1 LGB5.1.1. LGB5.2.1. LGB5.5.2.	**A lingua nunca desapareceu, a literatura … un pouco si**	• Os Séculos Escuros como etapa da literatura galega importante para entender os movementos literarios posteriores. • Elaboración dunha liña do tempo para os SS.EE. • Hai que esforzarse por visualizar o contraste entre a literatura medieval e a dos Séculos Escuros.	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecéndose.	0,5 sesións	• Explicación e observación da interacción. • Corrección da liña do tempo

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			◦ As coordenadas temporais: liña do tempo do s. XVI ao s. XVIII. • Caracterízase pola case desaparición de literatura escrita en galego.	• Audición individual e logo colectiva, co obxectivo de mellorar a comprensión oral. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as propostas; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc. • Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información fornecida polo profesor. • Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo. • Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo. • Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual. • Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o		
			• Diferenciar literatura culta de literatura popular mediante un esquema. • Malia non se producir apenas literatura culta, a xente no territorio galego seguiu a falar a súa lingua de xeito ininterrompido e a producir composicións de carácter popular. • Consulta en internet ou noutras fontes para tirar información. • Consulta na casa algún dito, canción, canción de berce, poema... que fose transmitido de pais a fillos.		0,5 sesións	• Corrección do esquema.
			• Manifestacións literarias cultas nos SS.EE. • Cita das máis importantes e lectura de fragmentos: ◦ Entremés famoso sobre a pesca no río Miño. ◦ Soneto de Monterrei.		0,25 sesions	• Explicación teórica. • Observación das dinámicas de traballo.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		○ Soneto ás exequias da Raíña dona Margarida de Austria: ▪ "Soneto con falda" ▪ "Respice finem" ○ *Décimas ao Apóstolo Santiago* de Martín Torrado • Nove romances barrocos presentados ás Festas Minervais de 1697.	traballo individual ou grupal. • Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura: • Audición de gravacións que o profesor considere interesantes para a consecución dos obxectivos. • Recursos fotocopiables elaborados polo profesor, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora. • Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita, en caso de considerárense necesarios. • Recursos dixitais • Sitios web que o profesor foi recompilando e que lles suxerirá ao seu alumnado en cada momento. • Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro;		
LGB5.1.1. LGB5.2.1. LGB5.5.2.	**A Ilustración... vese unha luz ao fondo**	• Realización dun test sobre a Ilustración en xeral. • Descubrimento da figura do Padre Sarmiento • A Ilustración, malia incluírse tradicionalmente dentro dos SS.EE. merece un tratamento especial. Só nos centraremos na figura do Padre Sarmiento. • Test (arquivo: 6º_exame_3ºA_test_final_literatura_LGL_2015-16.pdf). • Explicación teórica sobreo Padre Sarmiento, centrándonos na súa faceta como defensor das linguas vulgares para a aprendizaxe fronte ao latín, nomeadamente a defensa do galego nun contexto de ataque frontal á cultura galega.		0,5 sesións	• Corrección do test. • Explicación na aula. • Valoración da participación oral. • Valoración da lectura.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Repaso da súa obra máis significativa para a lingua galega: • *Coloquio en mil duascentas coplas galegas* (arquivo facsímil "Coloquio en 1200 coplas galegas.pdf") tamén coñecido como *Coloquio de 24 gallegos rústicos (pódese consultar na seguinte ligazón*).	comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, Gramática da lingua galega. Síntese práctica, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais), etc. • Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística). • Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo. • Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.		

	O sécuo XIX: misto, fogueira, incendio	• Misto: literatura e circunstancias contra a invasión francesa de principios do s. XIX (1808-1856).
		• Cunha metáfora alegoría pretédese pasar rapidamente pola literatura do s. XIX até chegar a Rosalía, Curros e Pondal, estes últimos na SD seguinte.
		• Ou de como un feito non literario fixo que a literatura empezase a agromar.
		  ○ O valor simbólico da lingua. Poñer en ralación coa SD de sociolingüística.
		  ○ Facer un debate guiado até chegar á consciencia da potencia simbólica da lingua.
		• Obras importantes: *Proezas de Galicia* (1810) de X. Fdez. De Neira, *Un labrador que foi*
				0,5 sesións	• Observación da dinámica do grupo.
					• Valoración da capacidade de relación.

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			sarxento (1808) anónimo, etc.			
			• Fogueira: os Precursores ou Prerrexurdimento (1853-1863) • Centrarémonos na figura de Currros Enríquez. • Pódese completar a SD co apartado dedicado a Pintos dentro do curso web que xa se empregou para a literatura medieval: • Contextualización histórica: o Na aula de informática facer unha busca dos conceptos de Provincialismo (1846), Rexionalismo (1886) e Nacionalismo (1918), no contexto galego. Por grupos de tres persoas. Medio folio de información. • Análise da obra *A gaita gallega*, 1853. o Partes o Personaxes o Contido • Lingua		1 sesión	• Explicación para o gran grupo. • Corrección da procura de información. • Valoración da exposición oral.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
		• Incendio: Rexurdimento pleno (1863 até finais de século) • Coa irrupción de Rosalía, Curros e Pondal. • Introdución dos tres autores citando as súas grandes obras que máis tarde se estudarán.		0,25 sesións	• Explicación. • Observación das dinámicas de grupo.
LGB1.8.1. LGB5.4.1. LGB5.5.1. LGB5.5.2.	**Rosalía, muller**	• Biografía de Rosalía de Castro • Pódese completar a SD co apartado dedicado a Rosalía dentro do curso web que xa se empregou para a literatura medieval: • Traballo en grupos • Cada grupo deberá elaborar información sobre un aspecto determinado que se lles comunicará previamente: o Infancia e adolescencia o Formación académica o Familia: esposo e fillos o Saúde o Últimos anos e morte. • Quizais algunha información se solape.		1,5 sesións	• Rúbrica exposición oral.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB5.1.1.LGB2.8.1. LGB5.2.2. LGB5.2.3. LGB5.2.4. LGB5.3.1.	**Rosalía, poeta**	• Análise da obra rosaliana en galego • *Cantares gallegos*, 1863 • Explicación da obra: o Partes o Temáticas o Influencias o Recepción • Lectura e análise de poemas		2 sesións	• Explicación maxistral • Valoración da capacidade crítica ou de comentario
		• *Follas novas*, 1880 • Explicación da obra: o Estudo do prólogo ▪ Importancia do prólogo para entender a filosofía e a obra rosaliana o Partes o Temáticas o Influencias o Recepción • Lectura e análise de poemas		2 sesións	• Explicacion maxistral • Valoración da capacidade crítica ou de comentario
LGB5.3.2. LGB5.6.2.	**Rosalía, símbolo**	• A importancia de Rosalía para os seus contemporáneo até a actualidade. • No prólogo de *Follas novas* xa hai información abonda. • Destacar o feito de que estivo		1 sesión	• Valoración da capacidade de análise e de extracción de

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			casada con Murguía, líder ideolóxico rexionalista do momento. • Audición do poema que lle dedicou Curros, "A Rosalía". • Debate guiado sobre a imaxe de Rosalía na actualidade: o Visión tradicional: chorona • Visiónactualizada: loitadora.			conclusións • Valoración da participación no debate, de adopción e defensa de posturas. • Proba escrita.
					[redacted]	

3.10. Secuencia didáctica SD10: A triple coroa completa: Curros e Pondal

Péchase o temario de literatura cunha SD dedicada aos outros dous grandes autores de literatura do Rexurdimento, xunto con Rosalía de Castro.

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB5.1.1.	**A "Triple coroa"**	• Que significa? • Introdución do tema relacionándoo co de Rosalía. • Debate en gran grupo • Que simboliza esa coroa?	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecéndose. • Audición individual e logo colectiva, co obxectivo de mellorar a comprensión oral. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as propostas; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc. • Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información fornecida polo profesor.	0,15 sesións	• Valoración da capacidade de verbalizar una idea máis ou menos clara.
LGB1.8.1. LGB1.8.3. LGB2.8.1. LGB3.6.1 LGB5.1.2.	**Curros Enríquez**	• Unha biografía atractiva • Estudo do perfil biográfico de Curros Enríquez. Unha vez máis e vai poder usar o recurso web • Procura de información por grupos: • Cada grupo debe asignarlle entre 5 e 10 adxectivos a Curros e xustificar por que llos asigna.		1,5 sesións	• Rúbrica traballo en grupo e procura de información. • Rúbrica exposición oral

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB5.2.1. LGB5.2.2. LGB5.2.3. LGB5.2.4. LGB5.4.1. LGB5.5.1. LGB5.2.1. LGB5.6.1. LGB5.6.2.		• Inicios na poesía • Lectura de fragmentos das tres composicións que elaborou para un concurso de poesía en Ourense: o "Unha boda en Einibó" o "O gaiteiro" o "A Virxe do Cristal" • Inserilas no xénero poético correspondente	• Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo. • Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo. • Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual. • Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal. • Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura: • Audición de gravacións que o profesor considere interesantes para a consecución dos obxectivos. • Recursos fotocopiables elaborados polo profesor, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora. • Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita, en caso de considerárense necesarios. • Recursos dixitais	0,75 sesións	• Valoración da capacidade lectora de poesía. • Valoración do grao de compresión das temáticas na poesía.
		• *Aires da miña terra*, 1880 • A consolidación do poeta social o "Crebar as liras" o "O maio" o "Na chegada a Ourense da primeira locomotora" • Lectura guiada dos tres poemas. • Descubrimento das características da poesía social, concretamente a de Curros. • Recordar o poema "A Rosalía" • Válido, xunto coso da alínea "Inicios na poesía" para explicar que ningún poema cultiva exclusivamente un tipo de poesía.		2,5 sesións	• Valoración da capacidade lectora de poesía. • Valoración da capacidade de percepción da mensaxe social da poesía. • Valoración da autonomía lectora. • Valoración do gusto

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			• Sitios web que o profesor foi recompilando e que lles suxerirá ao seu alumnado en cada momento.		pola lectura de poemas.
		• *O divino sainete*, 1888 • A intertextualidade o *A divina comedia*, de Dante o Comparación da estrutura das dúas obras o A viaxe o A aprendizaxe ou a transformación o Relación coa biografía de Curros • A crítica social anticlerical • A sátira • Análise da estrutura estrófica o Tercetos encadeados. Análise individual. • Figuras literarias: o A metáfora o A alegoría o A comparación • Outras	• Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar. • Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, Gramática da lingua galega. Síntese práctica, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais), etc. • Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).	• 1,5 sesións	• Corrección de análises métricas no encerado. • Corrección de figuras retóricas. • Valoración da dicción na lectura.
LGB2.8.1. LGB5.1.2. LGB5.2.2. LGB5.2.3.	**Eduardo Pondal**	• Personalidade límite • Tomarase como referencia o curso en liña • Estudo da súa biografía a través da súa actitude vital. o Hipocondríaco o Pefeccionista até o extremo o Celoso da súa obra	• Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo. • Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados	1 sesión	• Corrección dos traballos. • Rúbrica exposición oral.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
LGB5.2.4. LGB5.4.1. LGB5.5.1. LGB5.2.1. LGB5.6.1. LGB5.6.2.		• Buscar os motivos dos anteriores adxectivos. Por grupos. Procura guiada.	temas.		
		• O Banquete de Conxo • Por que foi importante? • Que outras personalidades participaron nel? • Por que se caracterizou á hora de sentar a comer? • Actividade guiada		0,25 sesións	• Corrección dos traballos.

		• *Queixumes dos pinos*, 1886
		• Presentación das claves temáticas da obra:
		  o O bardo
		  o A paisaxe
		    ▪ Piñeiros
		    ▪ Aves
		    ▪ O crepúsculo e a noite
		• A muller
		  o A muller nai
		  o A muller como influencia negativa (misoxinia)
		• Pásaselles o material necesario para que fagan un pequeno resumo coas claves de cada temática. Elaborarase un mural
				2 sesións	• Valoración da capacidade de análise.
					• Corección dos resumos
					• Valoración do mural.

				1 sesión	• Observación da dinámica de grupo • Valoración da capacidade de memoria

	EA	Actividades	Exercicios	Metodoloxía e recursos necesarios	Temporal.	Proced./instrum. de avaliación
			con elas. • Despois de todo isto, tentar poñer en relación a Pondal coa "Cova Céltica", no contexto de enfrontamento con Celso Fernández de la Riega. • O himno galego: "Os pinos". o Pode servir para visualizar a influencia de Pondal na súa época.			•
			• *Os Eoas*, 1992 • Si, a data está ben. • Explicación do proceso de escrita e publicación da obra en relación coa personalidade de Pondal. • A epopea		0,5 sesións	• Observación da dinámica de grupo • Valoración da compresión final do autor. • Proba escrita.
					11,15 sesións	

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

4. ADECUACIÓN AO CURRÍCULO; RELACIÓN E ORGANIZACIÓN DOS ESTÁNDARES, MÍNIMOS ESIXIBLES

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes).	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍	🌍								
LGB1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍	🌍								
LGB1.2.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB1.2.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CD	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB1.2.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	CSC			🌍								
LGB1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB1.3.2. Recoñece a intención comunicativa dos textos.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB1.3.3. Diferencia as explicacións dos argumentos.	CCL			🌍								
LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas dentro do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍			

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGB1.4.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra.	CCL								🌍			
LGB1.5.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍			
LGB1.5.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia galega correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea a partir da práctica habitual de autovaliación e propón solucións para melloralas.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á maneira de pronunciar a lingua galega.	CSC								🌍			
LGB1.6.2. Usa a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL											
LGB1.7.1. Participa activamente en debates ou coloquios, respecta as regras de interacción, intervención e cortesía, manifesta as súas opinións e respecta as dos demais.	CSC	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍			
LGB1.7.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións do moderador nos debates e coloquios.	CSC	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍						🌍		
LGB1.7.3. Avalía as intervencións propias e alleas.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍						🌍		
LGB1.7.4. Respecta as quendas de palabra, o espazo, xesticula de xeito adecuado, escoita activamente os demais e usa fórmulas de saúdo e despedida.	CCL	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍						🌍		
LGB1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍						🌍		🌍	🌍

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGB1.8.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas ou formais respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL											🌍
LGB1.8.3. Emprega nas intervencións orais expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	ESPECÍFICO ÁREA											🌍
LGB1.8.4. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍									
LGB1.8.5. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍					🌍			
LGB1.8.6. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍					🌍			
LGB1.8.7. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍					🌍			
LGB1.9.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión.	CCL	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍					🌍			
LGB1.9.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	CCL	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍					🌍			
LGB1.9.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍					🌍			
LGB1.9.4. Realiza e explica resumos ou exposicións educativas sinxelas.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍									🌍

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGB1.10.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍	🌍		
LGB1.10.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍			
LGB2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados, esquemas e resumos.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍									
LGB2.1.2. Usa técnicas de ampliación e organización da información: táboas, cadros, gráficos e mapas conceptuais.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍									
LGB2.1.3. Busca e asimila o significado de palabras do rexistro formal e incorpóraas progresivamente ao seu vocabulario.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular			🌍				🌍			
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	ESPECÍFICO ÁREA					🌍						
LGB2.2.1. Comprende e interpreta textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular										
LGB2.2.2. Identifica os trazos característicos dun escrito (tipografía, distribución de espazos e escollas léxicas) coa tipoloxía textual (convocatoria, actas de reunión e regulamentos).	ESPECÍFICO ÁREA			🌍								
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos xornalísticos, fundamentalmente en entrevistas, crónicas e reportaxes.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB2.3.2. Distingue entre os contidos informativos e as opinións que se expresan nos textos xornalísticos.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios do ámbito educativo, especialmente os expositivos e explicativos elaborados a partir da información obtida nas bibliotecas.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular										

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGB2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas) para ampliar a información e mellorar o coñecemento da mensaxe.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular						🌍		🌍		
LGB2.4.3. Interpreta, deduce e explica a información que aparece en diagramas, gráficas e mapas conceptuais.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍									
LGB2.5.1. Interpreta o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas de textos expositivos e explicativos.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍									
LGB2.5.2. Identifica a estrutura comunicativa das mensaxes escritas e a intención do emisor.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB2.6.1. Aplica correctamente o sistema de procura na biblioteca e nos buscadores de internet para obter, organizar e seleccionar información.	CD	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular									🌍	
LGB2.7.1. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍			
LGB2.7.2. Recoñece e evita usos lingüísticos que transmiten prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	CSC								🌍			
LGB2.8.1. Le en voz alta, de xeito fluído e respecta a fidelidade ao texto.	CCL	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍	🌍				🌍	🌍	🌍	🌍	🌍
LGB2.8.2. Respecta os patróns fonéticos do galego (fonética sintáctica e entoación) e emprega a dicción e o ritmo axeitado á lectura do texto.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB2.9.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos da vida cotiá ou das relacións sociais, segundo os modelos propostos na aula: convocatorias, actas de reunións e intervencións en foros.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								
LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos, fundamentalmente, entrevistas, crónicas, reportaxes.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍								

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGB2.11.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos e explicativos sobre distintas materias curriculares elaborados a partir de información obtida en bibliotecas e outras fontes de información.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍						🌍		
LGB2.11.2. Usa correctamente elementos formais nos traballos educativos: citas bibliográficas, índices, paxinación, notas ao pé de páxina, organización de títulos, capítulos, etc.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular	🌍	🌍						🌍		🌍
LGB2.12.1. Planifica a composición dos escritos en función do tipo de texto e da situación comunicativa para redactar textos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍						🌍		
LGB2.12.2. Redacta borradores, utiliza esquemas, árbores ou mapas conceptuais para planificar e organizar os seu escritos.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular										
LGB2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍		🌍						
LGB2.12.4. Utiliza o rexistro lingüístico adecuado en función da situación comunicativa e do ámbito de uso.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍		🌍						
LGB2.12.5. Usa elementos lingüísticos e discursivos para alcanzar a coherencia e cohesión interna (conectores e tratamento de formas verbais).	ESPECÍFICO ÁREA			🌍		🌍						
LGB2.12.6. Revisa os textos de xeito gradual para resolver dificultades de contido (temática e estrutura) e de forma (cuestións tipográficas, ortográficas e gramaticais).	CAA			🌍		🌍						
LGB2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos textos escritos.	CD	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍		🌍						
LGB2.14.1. Coñece e utiliza as ferramentas TIC para intercambiar opinións sobre escritos alleos e escribir e dar a coñecer os propios en blogs, redes sociais de lectores e	CD	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular				🌍						

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
escritores.												
LGB3.1.1. Selecciona o léxico e as expresións axeitadas en contextos comunicativos de uso formal da lingua.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍		🌍						
LGB3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais.	ESPECÍFICO ÁREA			🌍		🌍						
LGB3.2.2. Identifica e explica os usos e valores das categorías gramaticais relacionándoas coa intención comunicativa e a tipoloxía textual.	ESPECÍFICO ÁREA				🌍		🌍					
LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	ESPECÍFICO ÁREA				🌍				🌍			
LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación.	ESPECÍFICO ÁREA				🌍							
LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes, resolven as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe.	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular		🌍	🌍			🌍	🌍			
LGB3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍	🌍	🌍	🌍	🌍	🌍	🌍	🌍	🌍	🌍
LGB3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente.	ESPECÍFICO ÁREA				🌍		🌍					
LGB3.8.1. Recoñece e explica nos textos as funcións sintácticas oracionais e diferenza os elementos que as desempeñan.	ESPECÍFICO ÁREA				🌍							
LGB3.9.1. Identifica, explica e usa distintos conectores, así como outros mecanismos que lle achegan cohesión a un	ESPECÍFI				🌍							

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
texto.	CO ÁREA											
LGB3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores.	ESPECÍFICO ÁREA			🌍					🌍			
LGB3.11.1. Interpreta o sentido de textos orais e escritos, identifica a intención comunicativa e a recoñece a postura de cada emisor.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍			
LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CSC									🌍		
LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	ESPECÍFICO ÁREA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular			🌍		🌍					
LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e amósase capaz de explicar a súa postura.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.1.3. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e amósase capaz de explicar a súa postura.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.1.4. Coñece as linguas que forman parte da nosa familia lingüística.	ESPECÍFICO ÁREA											
LGB4.1.5. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e a importancia desta na vida social	ESPECÍFI											

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
e económica galega.	CO ÁREA											
LGB4.1.6. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en lingua portuguesa (buscadores e enciclopedias).	CAA	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular				🌍			🌍			
LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.2.2. Analiza gráficas sobre o uso do galego segundo a idade das persoas.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.2.3. Identifica os castelanismos nas producións lingüísticas e depura estes elementos no seu propio discurso.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras da lingua galega.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.3.2. Comprende o concepto normalización e explica o proceso normalizador do galego.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.4.1. Recoñece os principias elementos na orixe e formación da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍									
LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	ESPECÍFICO ÁREA										🌍	🌍
LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	ESPECÍFICO ÁREA										🌍	🌍

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	ESPECÍFICO ÁREA										🌍	🌍
LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	CD	Definido na rúbrica correspondente da concreción curricular							🌍			
LGB4.5.1. Coñece a lexislación estatal e autonómica que regula a utilización do galego e a súa promoción.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.6.1. Coñece o que é un prexuízo, detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter sociocultural e sociopolítico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.7.1. Identifica e clasifica as variantes diastráticas do galego.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGB4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	ESPECÍFICO ÁREA								🌍			
LGLB5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e sinala os seus principais trazos característicos.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 para a súa lectura.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde a Idade Media ata 1916, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.2.4. Compara textos literarios dunha mesma época ou período ou de diferentes épocas e períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da(s) época(s) ou do(s) período(s).	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e escribe/debate, argumentadamente, sobre aspectos literarios básicos destes.	ESPECÍFICO ÁREA					🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente, nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.5.1. Consulta fontes de información básicas para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destas.	CAA		🌍			🌍		🌍		🌍	🌍	🌍
LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos básicos das	CD	Definido na rúbrica correspondente da								🌍	🌍	🌍

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

Estándar de aprendizaxe	CC	Mínimo esixible	SD 1	SD 2	SD 3	SD 4	SD 5	SD 6	SD 7	SD 8	SD 9	SD 10
TIC para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destes.		concreción curricular										
LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	ESPECÍFICO ÁREA			🌍		🌍		🌍				
LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	ESPECÍFICO ÁREA		🌍	🌍		🌍		🌍		🌍	🌍	🌍

5. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Na táboa debedes indicar as porcentaxes que aparecen nas gráficas de xeito que quede claro como se calcula a nota en cada avaliación.

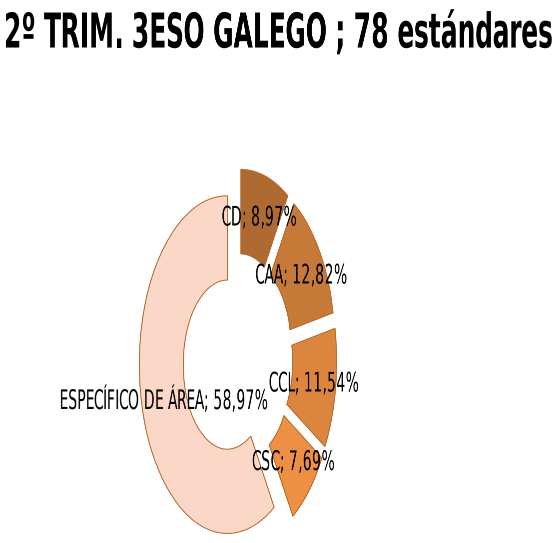

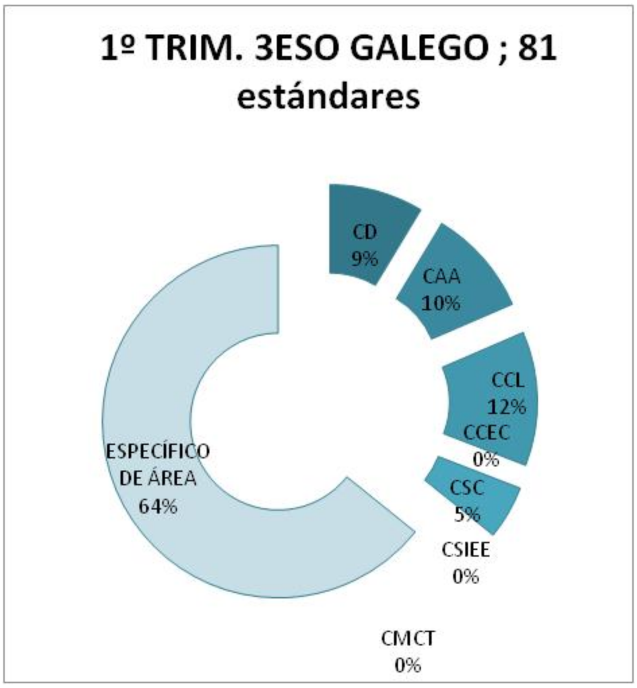

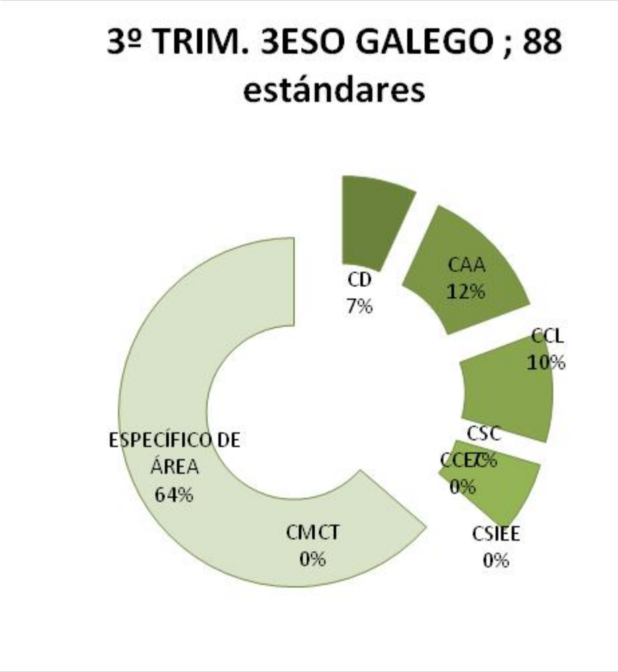

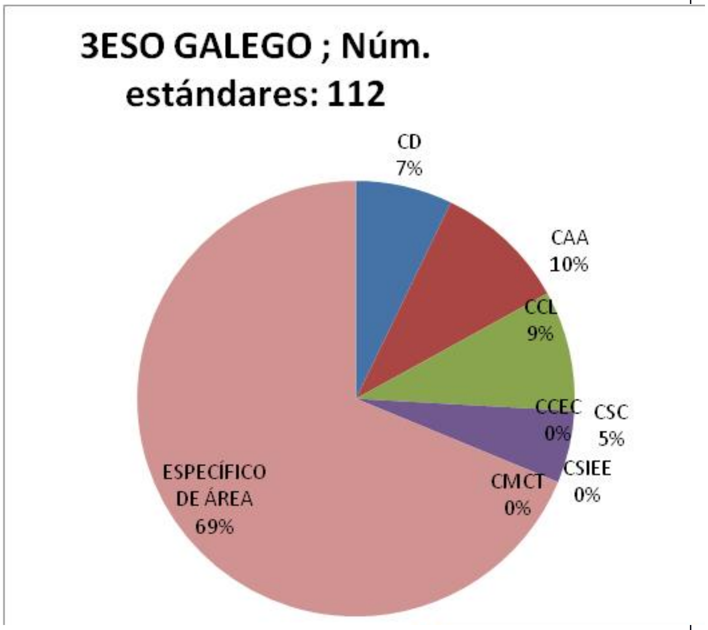

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

A ponderación da nota na 1ª avaliación será:

Competencia	Instrumentos de avaliación utilizados	Coeficiente de ponderación
Contidos específicos da área		**Cualificación x** 0.64
CCL		**Cualificación x** 0.12
CAA		**Cualificación x** 0.10
CSC		**Cualificación x** 0.05
CD		**Cualificación x** 0.09
	CUALIFICACIÓN TOTAL=	**1**

A ponderación da nota na 2ª avaliación será:

Competencia	Instrumentos de avaliación utilizados	Coeficiente de ponderación
Contidos específicos da área		**Cualificación x** 0.59
CCL		**Cualificación x** 0.11
CAA		**Cualificación x** 0.13
CSC		**Cualificación x** 0.08
CD		**Cualificación x** 0.09
	CUALIFICACIÓN TOTAL=	**1**

A ponderación da nota na 3ª avaliación será:

Competencia	Instrumentos de avaliación utilizados	Coeficiente de ponderación
Contidos específicos da área		**Cualificación x** 0.64
CCL		**Cualificación x** 0.10
CAA		**Cualificación x** 0.12
CSC		**Cualificación x** 0.07
CD		**Cualificación x** 0.07
	CUALIFICACIÓN TOTAL=	**1**

A ponderación da nota na avaliación ordinaria será:

Competencia	Instrumentos de avaliación utilizados	Coeficiente de ponderación
Contidos específicos da área		**Cualificación x** 069
CCL		**Cualificación x** 0.09
CAA		**Cualificación x** 0.10
CSC		**Cualificación x** 0.05
CD		**Cualificación x** 0.07
	CUALIFICACIÓN TOTAL=	**1**

Cómpre ter en conta algúns aspectos particulares á hora de abordar a **corrección** das **probas escritas.** Como norma xeral, serán válidos os seguintes **criterios de corrección**:

- **Criterios xerais**
  - As faltas de ortografía (tiles, confusión de letras, cambio na orde das letras, uso incorrecto de maiúsculas, etc.) resta, como norma xeral, 0,1 puntos. Outros erros que descontan o mesmo son o uso de castelanismos.
  - A presentación terase en conta. Como norma xeral valorarase cun máximo de 0,5 puntos dentro dos 10 que vale o conxunto da proba escrita. Estes 0,5 puntos sumaranse sempre que a presentación sexa boa e irá reducíndose paulatinamente en caso de que o exame teña eivas nalgún dos seguintes aspectos: borranchos, cinta ou líquido corrector, letra ilexible, uso de diferentes cores (exames), liñas tortas, inexistencia de marxes, etc.
  - As preguntas que se contesten a lapis non se corrixirán. Pódese facer unha excepción, sempre que se avise previamente, nas análises sintácticas de 3º e 4º de ESO, por exemplo.
  - Os fallos de expresión poden chegar a baixar a metade do valor dunha pregunta ou o seu valor completo en caso de que non sexa posible interpretar con claridade que é o que quere contestar o alumno ou alumna, ou en caso de que a resposta sexa ambigua ou anfibolóxica e poida dar lugar a distintas interpretacións. Considéranse fallos de expresión os erros de coherencia e cohesión ou a utilización de vocabulario infantil, impropio do curso.
  - En exames prácticos, non achegar exemplos ou facelo de xeito errado desconta a metade do valor da pregunta. Non empregar o tecnicismo adecuado pode descontar o valor total da pregunta.

- **Exames:**
  - A nota máxima dos exames será de 10 puntos que se dividirá en dúas partes, como xa se apuntou máis arriba: 9,5 puntos para os contidos e 0,5 puntos para a presentación.
  - Como norma xeral, os exames non superarán as dez (10) preguntas.
  - Cada pregunta terá indicado o seu valor entre parénteses.
  - En caso de que a materia a examinar así o suxira (pola súa propia natureza ou pola cantidade de contidos) poderá constar de menos preguntas.
  - A asignación dunha puntuación ou outra a unha pregunta determinarase polo seu grao de dificultade estimada, pola súa natureza (teórica ou práctica) e/ou pola extensión que require a súa resposta.
  - Os exames ou controis poderán ser fragmentados en dúas partes, unha teórica e outra práctica, se se considera que é preferible para o proceso avaliativo dende o punto de vista do alumnado. Nestes casos, haberá que especificar que se trata dunha soa proba dividida en dúas partes polo que a súa puntuación final conxunta será de dez (10) puntos.
  - Os exames ou controis tamén poderán ser fragmentados en parte de lingua e parte de literatura. Para todo o demais seguirase o indicado no punto anterior.

- **Controis de lectura:**

- Como norma xeral, farase un control de lectura por cada obra lida. Poderá ser substituído por outra proba (traballo, entrevista...) a criterio do profesor ou profesora, previa comunicación ao alumnado.
- En todos os controis de lectura se preguntará, entre outras cousas, polas seguintes cuestións:
    - Tema.
    - Argumento.
    - Descrición dalgún personaxe.
    - Localización dun fragmento dentro do conxunto da obra.
    - Opinión persoal.
    - De todas as preguntas, á que se lle dará máis importancia é á do argumento. Se se contesta de xeito incorrecto na súa totalidade pode dar lugar a suspender a proba.

Todo o aquí explicado a respecto da avaliación das probas escritas é perfectamente válido e aplicable ás probas extraordinarias de setembro. Nesta convocatoria, a única nota que se terá en conta será a derivada do exame que se lles propoña o cal versará, en todo caso, do conxunto de contidos explicados na materia ao longo de todo o curso escolar. Excepcionalmente, poderanse avaliar unicamente bloques de contido illados e/ou pedir traballos, sempre e cando se considere que é o mellor para extraer unha valoración obxectiva do traballo realizado por parte do alumno ou alumna. Nestes dous últimos casos, haberá que especificarlle claramente o método de avaliación aos alumnos ou alumnas interesados.
Por último, a área de Lingua e Literatura galega considera un eixo fundamental da súa programación o desenvolvemento da capacidade lectora dentro do alumnado, para iso cómpre fomentar a lectura dentro da práctica diaria docente.

Alén dos textos traballados diariamente a través dos libros, formato dixital, etc., o noso departamento quere contribuír ao desenvolvemento do plan lector propondo un mínimo dunha lectura por trimestre en todos os cursos.

A avaliación destas lecturas farase segundo o criterio do profesor a través de traballos escritos, probas escritas, entrevistas, debates, etc.

6. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE: PERFIL DE ÁREA

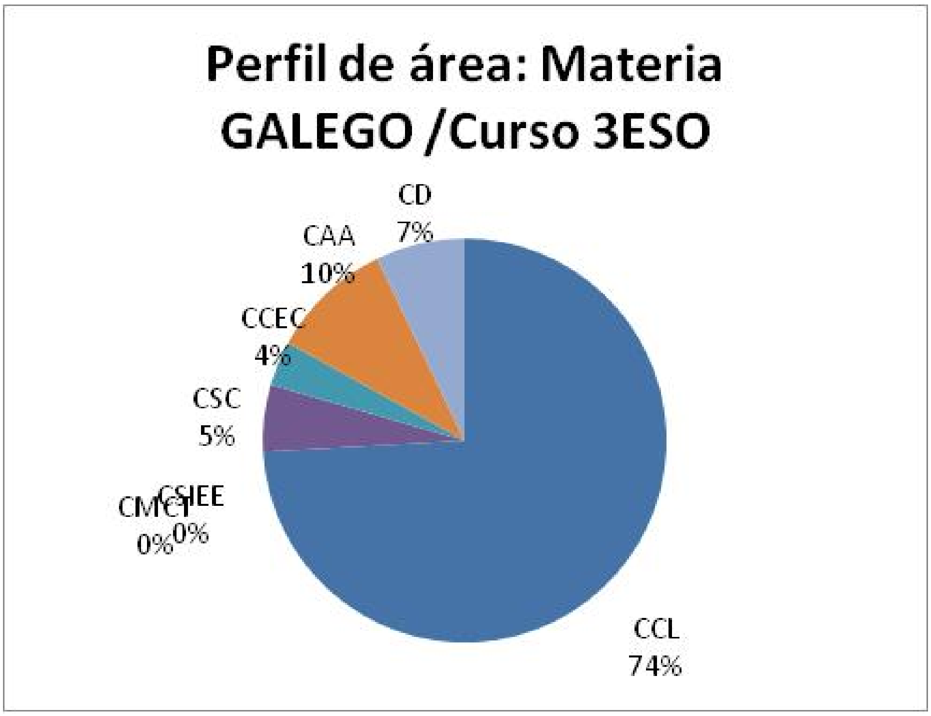

7. AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

O inicio do proceso de ensinanza-aprendizaxe supón en si mesmo unha avaliación. Este elemento é tan importante que, se non aparece, pódese afirmar que se perde o control sobre o proceso.

Teoricamente, a avaliación inicial pódese entender como o proceso de toma de decisións que serve para planificar a intervención educativa a partir do coñecemento das capacidades e necesidades dun grupo de alumnos e alumnas, así como das características da contorna en que se sitúa.

A avaliación inicial debe servir para definir os coñecementos previos do alumnado, as súas competencias a respecto do currículo e as súas necesidades. Tamén achega información sobre o contexto escolar en se move o grupo, así como sobre a contorna socio-familiar do alumno ou alumna, informando sobre as expectativas que se ten do proceso de aprendizaxe e das posibilidades de axuda e colaboración da familia. Por último, define a intervención educativa que se vai levar a cabo, priorizando aqueles aspectos deficitarios, concreta as estratexias de aprendizaxe que o alumno ou alumna emprega para a incorporación de coñecementos e habilidades novas e sitúa o marco das sucesivas avaliacións sendo o referente para contrastar os avances obtidos ao longo do proceso de ensinanza levado a cabo.

A avaliación inicial concibímola, xa que logo, cunha dobre intención: por unha banda, recoller información sensible para o desenvolvemento da materia e, por outro, axuda clave para a toma de decisións.

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

Por todo isto, as primeiras semanas de curso terán como principal obxectivo coñecer o alumnado e recoller información a través de diferentes mecanismos que irán dende as probas escritas até os debates na aula, pasando por intervencións orais, etc.

En todo caso, este tipo de probas non terán carácter avaliativo, é dicir, non servirán para fixar a nota que o alumno ou alumno teña ao final de cada avaliación, senón que servirán unicamente para informar o propio proceso de ensinanza-aprendizaxe.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As persoas temos moitas características comúns, pero aínda tendo en consideración todas estas similitudes, os seres humanos diferimos uns de outros en moitos aspectos. As persoas non actuamos, sentimos nin pensamos da mesma forma. E por suposto, non temos todas as mesmas capacidades.

O ensino ten que ter presente que as diferenzas que hai entre o alumnado impiden conseguir obxectivos idénticos. Polo tanto, sen renunciar á existencia de obxectivos xerais e comúns, hai que considerar a necesidade de dispor de métodos de ensino alternativos segundo a diversidade do alumnado e segundo o ritmo de aprendizaxe.

Partindo do proxecto curricular elaborado por cada profesor, haberá que realizar as adaptacións necesarias para atender a diversidade do alumnado. Para iso hai que delimitar os obxectivos mínimos que se quere lograr co alumnado e que lles permitan continuar o aprendizaxe.

Unha vez decididos hai que ter en conta os diferentes recursos que posibilitan o tratamento da diversidade. Algúns poderían ser:

- Adaptar o material didáctico.
- Variar a metodoloxía segundo as necesidades de cada alumno e alumna.
- Propor actividades de aprendizaxe diferenciadas.
- Organizar grupos de traballo flexibles.
- Ampliar ou reducir bloques de contidos segundo o interese e a capacidade do alumnado.

9. ACTIVIDADES DE REFORZO E DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Lingua e Literatura Galega é unha das materias nas que é indispensable realizar sempre unha avaliación continua, pois as destrezas que se desenvolven neste eido son básicas en todos os cursos da ESO. Por iso á hora de avaliar aquel alumnado que teña a materia de Lingua e Literatura Galega pendente do curso anterior, o profesor ou profesora facilitaralle materiais e exercicios de reforzo para acadar unha avaliación

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

positiva. No caso de non entregar os traballos e exercicios que se lles propoñan só terán dereito a unha proba final da materia en maio.

Alumnado coa materia de Lingua e Literatura Galega pendente realizará dúas probas: unha á volta do Nadal e outra á volta da Semana Santa. Ademais de ter que entregar un caderno de traballo que conteña exercicios, esquemas, sintaxe e control de libros de lectura. A respecto da programación do curso anterior, o profesor especificará os contidos concretos que entrarán para cada avaliación. No caso de non obter unha cualificación positiva ou non presentarse, poderán optar a un exame final en maio.

A proba escrita de maio rexerase en todos os puntos polo especificado no apartado 5 desta programación a respecto dos exames, probas escritas, etc.

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Todos os anos o departamento organiza varias actividades relacionadas con diferentes efemérides, moitas delas propostas por organizacións alleas ao propio centro (Coordinadora de Equipos de Normalización Lingüística, Consello da Cultura Galega, Casa Museo Rosalía de Castro, Concello de Meis e outros Concellos, etc.). A meirande parte das veces estas actividades non se poden prever na Programación Anual do curso xa que os seus promotores non poden publicitala até que estea a poucas semanas ou meses de se producir.

O Día das Letras Galegas sempre se fan actividades especiais ao longo de toda a semana que van dende a visita das exposicións que se colocan no propio centro até o deseño dunha secuencia didáctica axeitada a cada nivel que se imparte.

O departamento de Lingua Galega colabora tamén nas actividades organizadas por outros departamentos na organización de actividades como excursións ou a organización doutras efemérides como o Día do Libro (Dpto. de Lingua Castelá), o Día da Paz (Dpto. de Orientación), Día da Ciencia en Galego (Dpto. de Bioloxía e Física e Química), etc. De calquera maneira, o departamento co que máis colaboración se establece é co de Normalización e Dinamización Lingüística xa que o obxecto de traballo de ámbolos dous é o mesmo só que traballado dende perspectivas diferentes.

11. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

En primeiro lugar cómpre indicar que a programación didáctica do curso chegará ao alumnado e ás familias a través de dous medios:

1. Os profesores lerán ou entregaranlle a cada alumno/a ao principio de curso un guión cos puntos esenciais da programación: contidos mínimos, mínimos esixibles, rúbricas xerais, materiais didácticos e medios de recuperación.
2. A programación estará a disposición da comunidade educativa na páxina web do centro. Por outra banda, a programación será obxecto de avaliación e poderá

CENTRO PÚBLICO INTEGRADO MOSTEIRO-MEIS. 36637 O Mosteiro-Meis (Pontevedra)
Telf.: 886 151.379 – Fax: 886 151.385. e-mail: cpi.mosteiro.meis@edu.xunta.es

sufrir algunha variación en beneficio do proceso educativo e con vistas á mellor consecución dos obxectivos, previa conformidade dos membros do Departamento, que tratarán os aspectos relativos á docencia do alumnado. Tales modificacións, debidamente xustificadas, **deberán figurar nunha acta de departamento e recolleranse na memoria final de curso**.

3. Os instrumentos de avaliación de estándares transversais están na concreción curricular, a disposición da comunidade educativa na nosa web.

A avaliación da programación farase a través dos indicadores de logro que avalían o proceso de ensino e a práctica docente. A análise disto e dos resultados académicos, realizada nas **reunións de departamento** ao longo do curso e cuxo contido quedará reflectido no libro de actas do departamento, pode supoñer a modificación de aspectos da programación, tanto a nivel de obxectivos, como de recursos ou metodoloxía procurando sempre aportar cambios que supoñan unha mellora.

Para valorar o axuste entre a programación e os resultados obtidos dispoñemos da ferramenta seguinte, no que 4 é a cualificación máis alto e 1 a máis baixa:

INDICADORES DE LOGRO	**4**	**3**	**2**	**1**	**Observación dos aspectos a mellorar**
A distribución temporal das actividades axustouse á previsión					
Respectouse a metodoloxía didáctica programada					
O grao mínimo de consecución dos estándares guiaron as decisións de aprobar a materia					
Aplicamos os procedementos e instrumentos de avaliación programados					
Axustámonos aos criterios de cualificación					
Aplicamos, na medida do posible, as medidas de atención á diversidade necesarias					
Fixemos un correcto seguimento do alumnado con materias pendentes de cursos anteriores					
Aplicamos medidas de reforzo educativo dirixidas a alumnos que presentaban dificultades de aprendizaxe					
Empregamos os materiais e recursos didácticos programados					
Realizamos as actividades complementarias e extraescolares programadas					

No Mosteiro a setembro de 2017

O xefe do departamento